

แผนการใช้ที่ดิน ตำบลวังตะเฆ่

อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3
กรมพัฒนาที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฒ่า
อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

สิงหาคม

2562

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-3
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-4
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-4
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-7
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-11
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-6
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐ ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	6-1
6.3 แผนการใช้ที่ดิน	6-3
6.4 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-15

	หน้า
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลวังตะเภา อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
เอกสารอ้างอิง	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดชัยภูมิ (ปี พ.ศ.2532-2561)	2-5
ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	2-8
ตารางที่ 3-1 คุณภาพและอัตราการให้น้ำของน้ำใต้ดิน ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	3-2
ตารางที่ 3-2 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	3-10
ตารางที่ 3-3 สมบัติดิน ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	3-12
ตารางที่ 4-1 แนวทางการวิเคราะห์เพื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ระดับตำบลจากความต้องการของชุมชนและเกษตรกร (ส่วนที่ 1)	4-2
ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	5-6
ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	6-1
ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	6-12
ตารางที่ 6-3 ตั้งอย่างการเปรียบเทียบระบบการปลูกพืชก่อนและหลังมีแผนการใช้ที่ดิน	6-15
ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2563	7-2
ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานที่สนับสนุนในเขตการใช้ที่ดิน	7-3
ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ แผน 4 ปี (ปี 2563-2566) หน่วยงานสถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ	7-4

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ 2-1	ขอบเขตการปกครองตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	2-2
รูปที่ 2-2	เส้นชั้นน้ำฝน ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัด จังหวัดชัยภูมิ	2-6
รูปที่ 2-3	สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2532 -2561	2-7
รูปที่ 2-4	สภาพการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	2-10
รูปที่ 3-1	อุทกธรณีวิทยาตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	3-4
รูปที่ 3-2	อัตราการให้น้ำของหินอุ้มน้ำตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	3-5
รูปที่ 3-3	ภาพตัดขวาง และทรัพยากรดินที่พบในพื้นที่ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	3-9
รูปที่ 3-4	ทรัพยากรดิน ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	3-15
รูปที่ 4-1	ตัวอย่างการวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	4-5
รูปที่ 6-1	เขตการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	6-14
รูปที่ 6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-15

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72(1) ได้มีการบัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบลจำนวน 7,225 ตำบลให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิมีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2561 – 30 กันยายน 2562

1.3.2 สถานที่ ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลหัตถภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลหรือแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินการ)

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดิน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และ *กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน* (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สํารวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ดําลที่ดําเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินดําล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อร่างแผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาดําล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาดําล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งบของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนดําลดําเนินการ เช่น งบซื้อเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ดําลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดําเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“ที่ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวณทลบนพื้นผิวโลกประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1993)

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนผิวของของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียวแต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความว่า หิน กรวด หายแร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่ค่าจุนการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วยแร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดิน ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุดิบกำเนิด และระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกันเนื่องมาจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ และสัณฐาน (คณะกรรมการจัดทำพหุกรรมปฐพีวิทยา, 2551)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการใช้ที่ดินว่าเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางการลงทุน แนวทางของการพัฒนาเทคโนโลยี และเป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระงับป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

บทที่ 1

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ มีเนื้อที่ทั้งหมด 306 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับ 191,250 ไร่ มีระยะทางห่างจากอำเภอหนองบัวระเหว ประมาณ 14 กิโลเมตร เป็นเส้นทางหลักระหว่างอำเภอหนองบัวระเหว – อำเภอหนองบัวระเหว มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตตำบลโคกสะอาดและตำบลโป่งนก อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตตำบลโคกสะอาด อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตตำบลโป่งนก อำเภอเทพสถิตและอำเภอกำแพงแสน จังหวัดชัยภูมิ

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเฆ่ เป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นสถานที่ราชการประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2540 ตั้งอยู่ 168 หมู่ที่ 14 ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ แบ่งการปกครองออกเป็น 18 หมู่บ้าน ซึ่งได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านวังตะเฆ่	หมู่ที่ 2 บ้านวังกระทะ
หมู่ที่ 3 บ้านวังอ้ายจิด	หมู่ที่ 4 บ้านท่าโป่ง
หมู่ที่ 5 บ้านสำนักตุ้มกา	หมู่ที่ 6 บ้านหัวสะพาน
หมู่ที่ 7 บ้านโนนสำราญ	หมู่ที่ 8 บ้านโนนม่วง
หมู่ที่ 9 บ้านหลังสัน	หมู่ที่ 10 บ้านวังน้ำเขียว
หมู่ที่ 11 บ้านปากดง	หมู่ที่ 12 บ้านแจ้งวังทอง
หมู่ที่ 13 บ้านวังอุดม	หมู่ที่ 14 บ้านวังกะทะ
หมู่ที่ 15 บ้านใหม่เจริญผล	หมู่ที่ 16 บ้านศรีสง่า
หมู่ที่ 17 บ้านโป่งนคร	หมู่ที่ 18 บ้านวังตะเฆ่ คุ่ม 2

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งอาณาเขตของวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

(2.1) ความเป็นมา การตั้งถิ่นฐาน ชื่อเดิม

ตำบลวังตะเฆ่ ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นสถานที่ราชการประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2540

(2.2) ผลิตภัณฑ์โอท็อป (OTOP) มีการรวมกลุ่มของแม่บ้านในตำบลจัดตั้งเป็นกลุ่มต่างๆ ได้แก่

	
กาแฟ สินค้าบ้านหลังสัน	สินค้าชุมชนปากดง
	
เฟอร์นิเจอร์จากไม้ประดิม	สมุนไพรลูกประคบ กลุ่มวังอุดมชมรมรักสมุนไพรร
	
กลุ่มดอกไม้ประดิม กลุ่มอาชีพบัวสวรรค์ไทรทอง	ไม้กวาดดอกหญ้า วิสาหกิจชุมชนแปรรูปหน่อไม้หลังสัน

(2.3) การประกอบอาชีพในพื้นที่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำไร่มันสำปะหลัง ไร่ข้าวโพด ปลูกรubber เลี้ยงสัตว์ ทำการประมงน้ำจืด และค้าขาย

2.4 สภาพภูมิประเทศ

ตำบลวังตะเฆ่ มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง และภูเขาสลับพื้นที่ราบ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ (ป่าสงวนพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 7) โดยพื้นที่ตำบลมีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ย 350 เมตร และมีลำห้วยไหลผ่านพื้นที่หลายสาย เช่น ลำเชียงทา ห้วยโป่งขุนเพชร ห้วยหินดาด ห้วยโป่งรวก และห้วยแย้ เป็นต้น

2.5 สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลวังตะเฆ่จัดอยู่ในลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical monsoon climate) ซึ่งแบ่งได้ 3 ฤดู คือ ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทะเลและมหาสมุทร ทำให้มีอากาศชุ่มชื้นและฝนตกชุกส่วนฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดเอาความหนาวเย็นและความแห้งแล้งมา สำหรับฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนซึ่งมีอากาศร้อนและอบอ้าว

จากสถิติภูมิอากาศของสถานีตรวจอากาศจังหวัดชัยภูมิ ได้นำมาใช้พิจารณาเป็นตัวแทนลักษณะภูมิอากาศในพื้นที่ตำบล สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 1-1 และรูปที่ 1-1)

2.3.1 ปริมาณน้ำฝน มีปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ยทั้งปี 1,153.90 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตกประมาณ 105 วัน เดือนกันยายนมีปริมาณน้ำฝนมากที่สุด 233.70 มิลลิเมตร และเดือนธันวาคมมีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด 5.80 มิลลิเมตร

2.3.2 อุณหภูมิ มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 27.40 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 30.10 องศาเซลเซียส และเดือนมกราคมมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 19.00 องศาเซลเซียส

2.3.3 ความชื้นสัมพัทธ์ มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยทั้งปี 70 เปอร์เซ็นต์ เดือนกันยายนมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุด 81 เปอร์เซ็นต์ และเดือนกุมภาพันธ์มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุด 59 เปอร์เซ็นต์

2.3.4 การวิเคราะห์ช่วงฤดูเพาะปลูกพืช ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนเฉลี่ย และค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำของพืชรายเดือนเฉลี่ย (Evapotranspiration : ETo) ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 มากำหนดจุดกราฟลงบนกระดาษ โดยพิจารณาจากระยะเวลาช่วงที่เส้นน้ำฝนอยู่เหนือเส้น 0.5 ETo เป็นหลัก เพื่อหาช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืชของตำบล สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก อยู่ในช่วงตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน และมีความชื้นหลงเหลืออยู่ในดินพอเพียงสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผักอายุสั้นหลังจากหมดฤดูฝนประมาณหนึ่งเดือน และอาจใช้แหล่งน้ำในไร่นาช่วยเสริมการเพาะปลูกได้บ้าง แต่ทั้งนี้ควรวางแผนจัดระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และจากการวิเคราะห์สภาพภูมิอากาศและความต้องการน้ำ อาจกล่าวได้ว่าตำบล มีศักยภาพสามารถปลูกข้าว พืชไร่ และไม้ยืนต้นได้ดี

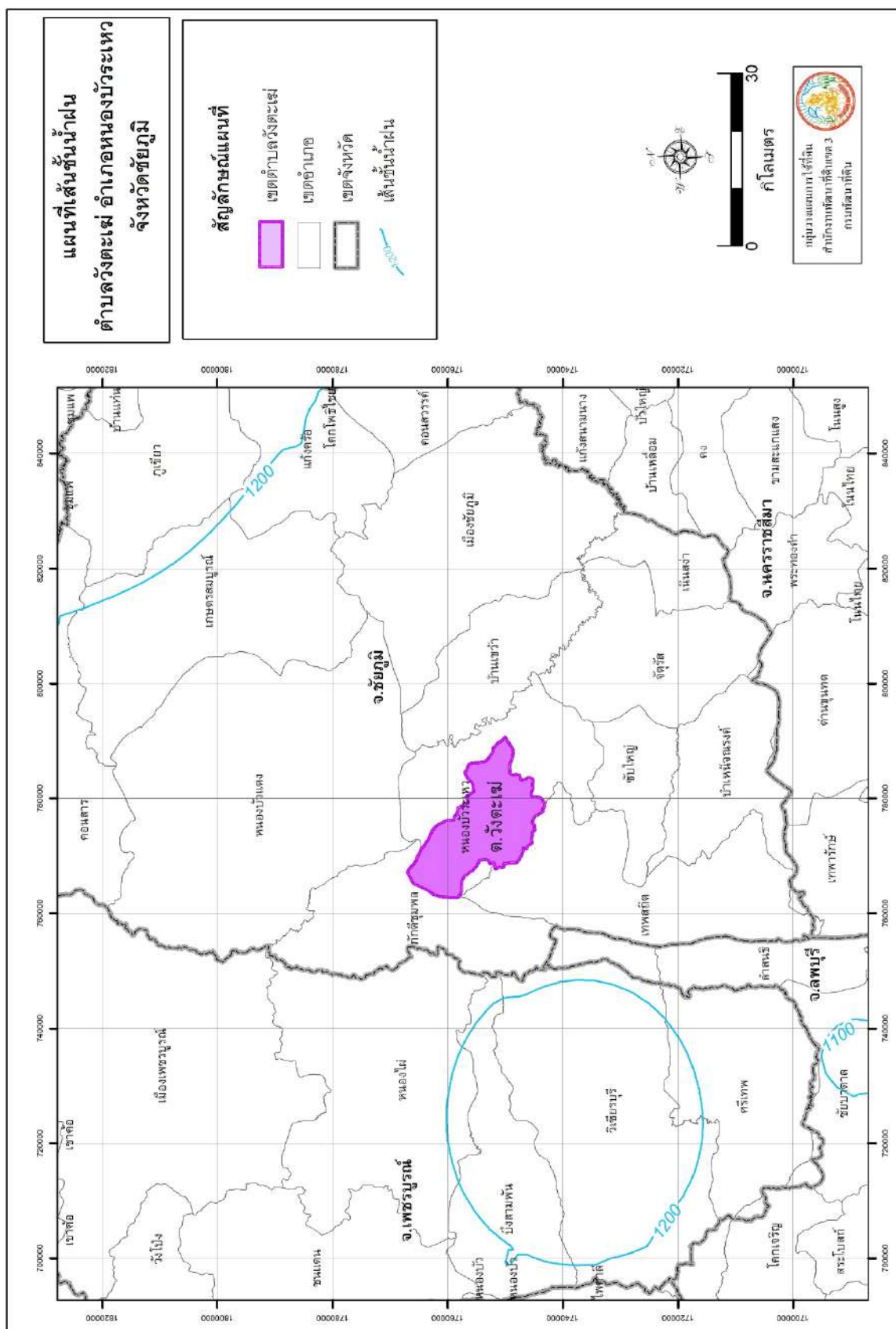
2) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก ซึ่งมีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้อย หรือไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช อยู่ในช่วงต้นเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนมีนาคม ในช่วงเวลาดังกล่าวถ้าได้รับน้ำชลประทานช่วยก็สามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดชัยภูมิ (ปี พ.ศ. 2532 -2561)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	0.5 ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
มกราคม	19.00	31.10	24.60	62	10.30	1	70.68	35.34
กุมภาพันธ์	20.70	33.50	26.60	59	8.90	2	71.96	35.98
มีนาคม	23.30	35.50	28.90	60	52.50	5	90.21	45.11
เมษายน	25.00	36.60	30.10	64	80.80	7	92.40	46.20
พฤษภาคม	25.10	34.80	29.10	74	149.70	14	87.73	43.87
มิถุนายน	25.00	33.70	28.70	75	133.00	13	86.10	43.05
กรกฎาคม	24.60	32.80	28.10	77	128.40	15	86.80	43.40
สิงหาคม	24.30	32.30	27.60	79	211.60	16	81.84	40.92
กันยายน	24.20	32.00	27.50	81	233.70	18	71.10	35.55
ตุลาคม	23.50	31.70	27.20	75	122.20	10	74.40	37.20
พฤศจิกายน	21.50	31.40	26.00	67	17.00	3	75.00	37.50
ธันวาคม	19.20	30.30	24.40	63	5.80	1	75.02	37.51
เฉลี่ย	22.95	32.98	27.40	70	96.16	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,153.90	105	963.24	481.62

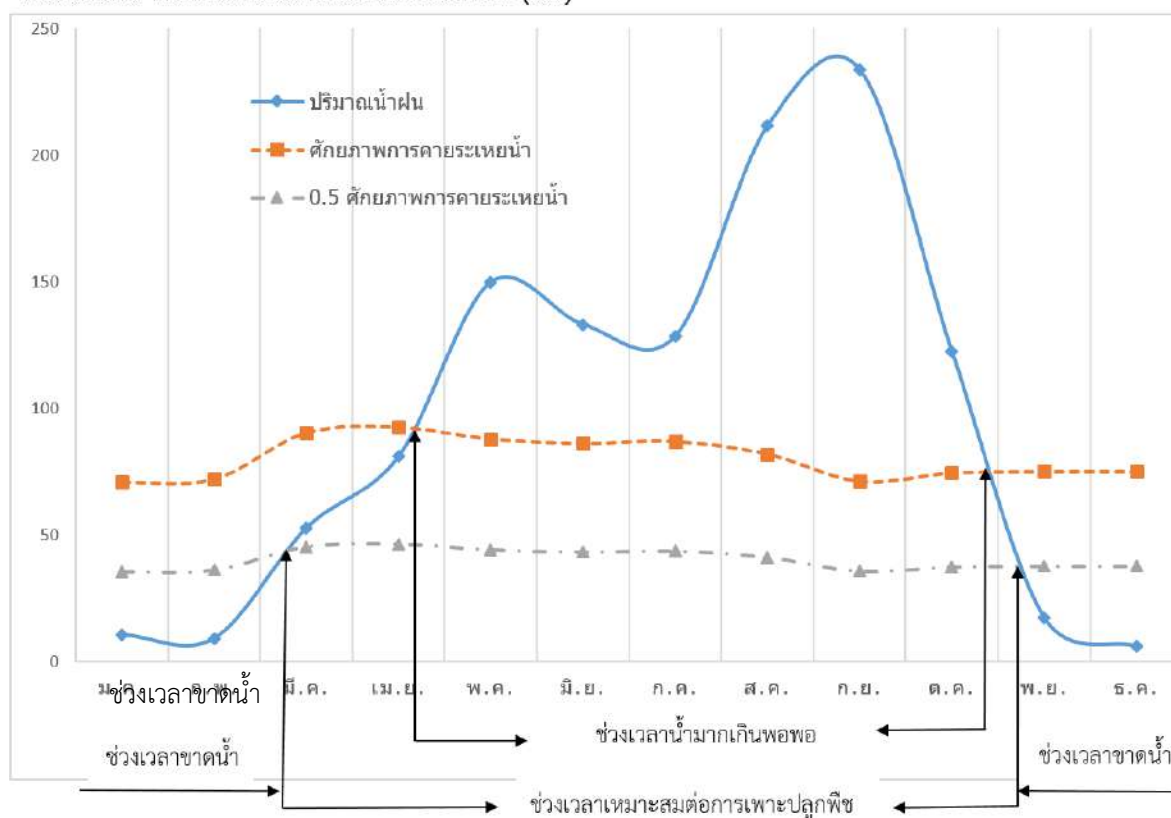
ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา

หมายเหตุ : * จากการคำนวณ Cropwat for Windows Version 8.0

รูปที่ 2-2 เส้นชั้นน้ำฝน ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

ปริมาณน้ำฝน ศักยภาพการระเหยและการคายน้ำอ้างอิง (มม.)

รูปที่ 2-3 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2532 -2561

หมายเหตุ : จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน (2560:1) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- (1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 4,890 ไร่ หรือร้อยละ 2.55 ของพื้นที่ตำบล
- (2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 98,348 ไร่ หรือร้อยละ 51.34 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ
 - (2.1) นาข้าว มีเนื้อที่ 11,426 ไร่ หรือร้อยละ 5.96 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว และนาข้าวร้าง/เสื่อมโทรม
 - (2.2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 79,567 ไร่ หรือร้อยละ 41.51 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด พริก และไร่ร้าง/เสื่อมโทรม
 - (2.3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 5,974 ไร่ หรือร้อยละ 3.10 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ยูคาลิปตัส สัก หม่อน ไม้ และไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม

(2.5) ไม้ผล มีเนื้อที่ 860 ไร่ หรือร้อยละ 0.49 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ลิ้นจี่ มะม่วง น้อยหน่า กัลยัม มะขาม ลำไย ฝรั่ง ขนุน ไม้ผลเมืองหนาว ละมุด ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม

(2.6) โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก

(2.7) พืชไร่/ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 408 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ปาล์มมัน สำปะหลังในแปลงยางพารา

(2.8) พืชไร่/ไม้ผล มีเนื้อที่ 22 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ปาล์มมันสำปะหลังในแปลงกล้วย และปาล์มมันสำปะหลังในแปลงลำไย

(2.9) ไม้ยืนต้น/ไม้ผล มีเนื้อที่ 83 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ปาล์มยางพาราร่วมกับกล้วย และปาล์มยางพาราร่วมกับลำไย

(3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 82,023 ไร่ หรือร้อยละ 42.99 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยป่าไม้ผลัดใบรอสภาพพื้นที่ฟู ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพพื้นที่ฟู ป่าผลัดใบสมบูรณ์ ป่าปลูกรอสภาพพื้นที่ฟู และ ป่าปลูกสมบูรณ์

(4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 2,468 ไร่ หรือร้อยละ 1.28 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน

(5) พื้นที่เบ็ดเตล็ดอื่นๆ มีเนื้อที่ 3,521 ไร่ หรือร้อยละ 1.84 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม และพื้นที่หินโผล่

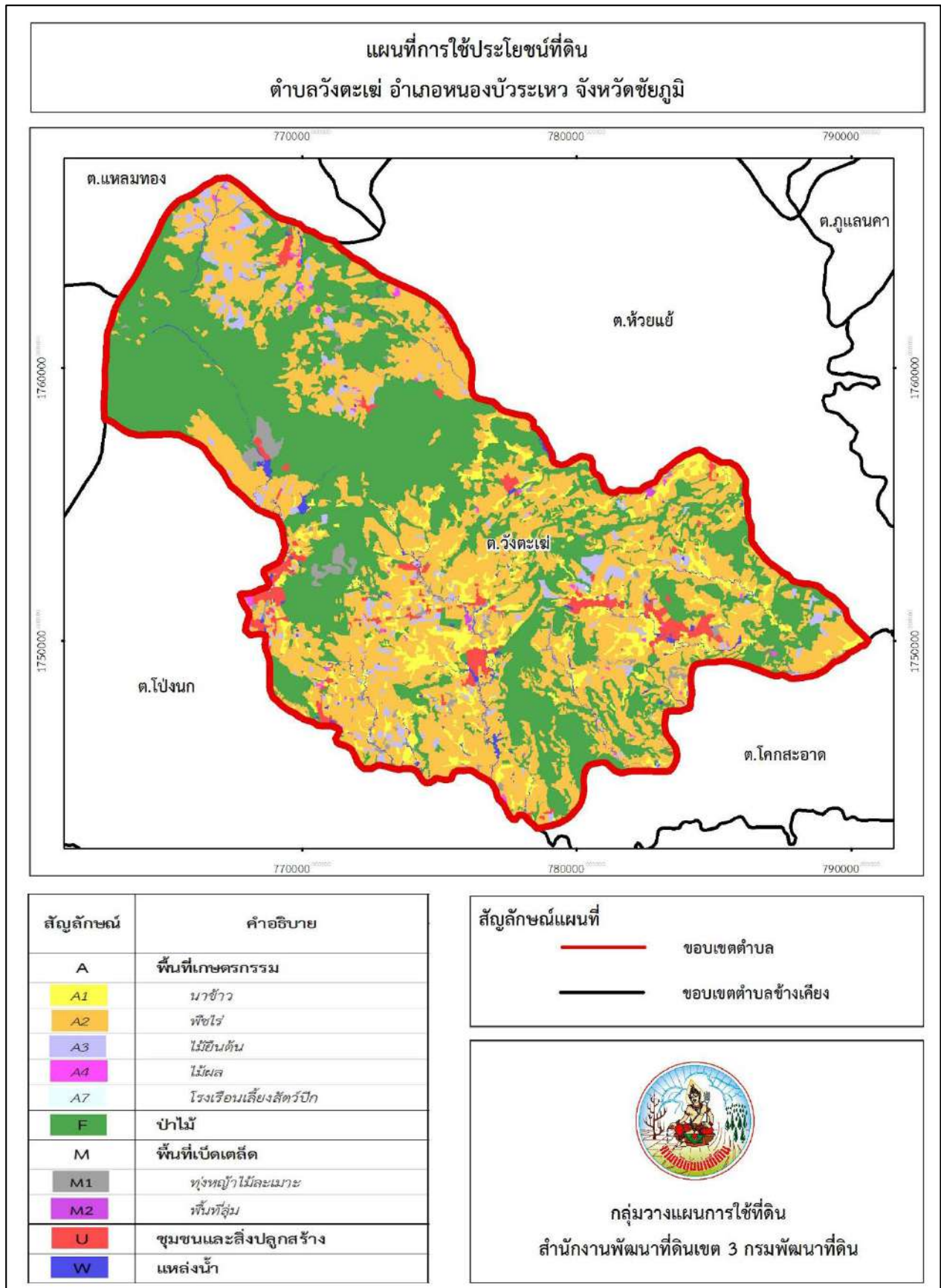
ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-4

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

สัญลักษณ์	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	4,890	2.55

A	พื้นที่เกษตรกรรม	98,348	51.34
A1	นาข้าว	11,426	5.96
A2	พืชไร่	79,567	41.51
A3	ไม้ยืนต้น	5,974	3.10
A4	ไม้ผล	860	0.49
A7	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	8	0.01
A2/A3	พืชไร่/ไม้ยืนต้น	408	0.21
A2/A4	พืชไร่/ไม้ผล	22	0.02
A3/A4	ไม้ยืนต้น/ไม้ผล	83	0.04
F	ป่าไม้	82,023	42.99
F1	ป่าไม้ไม่ผลัดใบ	8,503	4.43
F2	ป่าไม้ผลัดใบ	68,093	35.74
F5	ป่าปลูก	5,427	2.82
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	3,521	1.84
M1	ทุ่งหญ้าไม้ละเมาะ	3,384	1.77
M2	พื้นที่ลุ่ม	137	0.07
W	แหล่งน้ำ	2,468	1.28
W1	แหล่งน้ำธรรมชาติ	1,828	0.95
W2	แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	640	0.33
รวม		191,250	100.00

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2560)

รูปที่ 2-4 สภาพการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคม

จากข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2550 พบว่า มีประชากรรวมทั้งสิ้น 13,488 คน เป็นชาย 6,834 คน หญิง 6,654 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,929 ครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.43 คนต่อครัวเรือน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 43.92 คนต่อตารางกิโลเมตร

ด้านระบบสาธารณูปโภค มีไฟฟ้าใช้ครบทุกหมู่บ้าน มีประปาขนาดใหญ่ 9 หมู่บ้าน และประปาหมู่บ้าน 9 หมู่บ้าน โทรศัพท์สาธารณะประจำหมู่บ้าน 36 แห่ง ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข (สาขาย่อย) 1 แห่ง ด้านการศึกษามีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 5 แห่ง โรงเรียนระดับประถมศึกษา 1 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 15 แห่ง ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบล 1 แห่ง สถานีอนามัยประจำตำบล 2 แห่ง มีวัด/สำนักสงฆ์ 24 แห่ง

2.7.2 การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อการพัฒนาการเกษตร

สถาบันเกษตรกร มีบทบาทในการประกอบอาชีพการเกษตรและการดำรงชีวิต ของเกษตรกรซึ่งการดำเนินการด้านสถาบันเกษตรกรมีอยู่หลายกลุ่ม โดยมีหน่วยงานของทางราชการ เป็นผู้สนับสนุน ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน กลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น

แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร ประชากรที่มีอาชีพในการทำการเกษตรจะใช้บริการด้าน สินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ ต่าง ๆ ญาติพี่น้อง พ่อค้า นอกจากนี้ยังมีแหล่งสินเชื่อในหมู่บ้านซึ่งเป็นกองทุนหมุนเวียนในด้านต่างๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุนกขจ. กองทุนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน เป็นต้น

2.7.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

(1) สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและการถือครองที่ดิน

จากแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลวังตะเฒ่า สำนักงานเกษตรอำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ปี 2551-2553 พบว่า ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 82 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยมีพื้นที่ ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ย ครัวเรือนละ 9 ไร่ ลักษณะการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นของตนเอง มีเอกสารสิทธิ์ร้อยละ 60 ของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร เอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกินส่วนใหญ่เป็น สปก.4-01 พืชที่เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพหลัก ได้แก่

ข้าวนาปี มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน พริก ไม้ผล ยางพาราและยูคาลิปตัส ทางด้านการเลี้ยงสัตว์ จะมีการเลี้ยงกันทุกหมู่บ้าน โดยปล่อยตามธรรมชาติ หรือปล่อยบริเวณบ้าน สัตว์ที่เลี้ยง ได้แก่ โค กระบือ สุกรและไก่ ด้านการประมง มีการเลี้ยงปลาในบ่อ

(2) แรงงานในครัวเรือน

มีประชากรวัยแรงงานเฉลี่ย 2 คนต่อครัวเรือน ได้รับอัตราค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 130-150 บาท

ต่อวันต่อคน

(3) รายได้

จากการสำรวจข้อมูล จปฐ. ปี 2550 พบว่า ประชากรมีระดับรายได้ต่อปีเฉลี่ย 36,502 บาท

ต่อคนต่อปี

(4) สภาพการผลิต

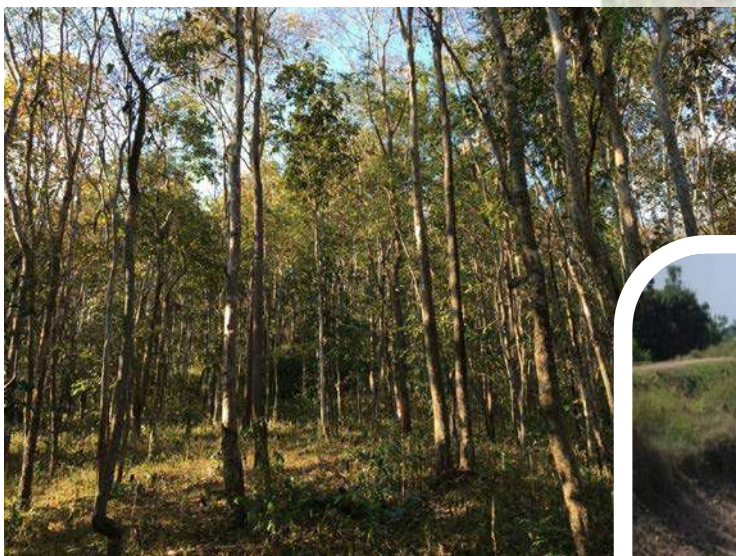
การผลิตพืช พืชเศรษฐกิจที่เกษตรกรปลูกเป็นหลัก ได้แก่ ข้าวนาปี มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน พริก ไม้ผล ยางพารา และยูคาลิปตัส ซึ่งการผลิตข้าวนาปี เกษตรกรจะผลิตข้าวเหนียว เพื่อบริโภคเป็นหลัก ข้าวเจ้าจะผลิตเพื่อการจำหน่ายเป็นหลัก มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน เกษตรกร จะผลิตเพื่อการจำหน่ายเป็นหลัก ข้าวนาปี เกษตรกรปลูกพันธุ์ข.6 สันป่าตอง ขาวดอกมะลิ 105 ปทุมธานี จะปลูกทั้งนาดำและนาหว่าน ผลผลิตบางส่วนจำหน่ายตามโรงสีอยู่ในหมู่บ้าน ผลผลิตเฉลี่ย 441 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 2,860 บาทต่อไร่ มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกพันธุ์ เกษตรศาสตร์ 50 ระยะยอ 5 และห้วยบง 60 จะปลูกช่วงต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน มีการใส่ปุ๋ยเคมีร่วมกับ ปุ๋ยอินทรีย์ ผลผลิตที่ได้จะนำไปจำหน่ายเองที่ลานมันในอำเภอและจำหน่ายแบบเหมาทั้งแปลง ผลผลิตเฉลี่ย 3,900 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 3,530 บาทต่อไร่ อ้อยโรงงาน เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์มาร์กอส อุทอง เค 200 เค 92 และเอฟ 143 จะปลูกช่วงฤดูฝนและเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตช่วง เดือนพฤศจิกายนจนถึงเดือนมีนาคม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเปิดรับซื้อผลผลิตของโรงงานน้ำตาล ผลผลิตเฉลี่ย 10,000 กิโลกรัม ต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 8,960 บาทต่อไร่ พริก เกษตรกรปลูกพริกชี้ฟ้าใหญ่ ไม้ผล ส่วนใหญ่จะปลูกในลักษณะสวนผสมไม้ผลที่เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ มะม่วง ลำไย มะขามหวาน ยางพารา เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ RRIM 600 มีพื้นที่ปลูกประมาณ 306 ไร่ ยูคาลิปตัส เกษตรกรปลูกพันธุ์ส่งเสริม มีพื้นที่ปลูกประมาณ 740 ไร่ การผลิตสัตว์ เกษตรกรจะเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริม ซึ่งเป็นการเลี้ยงไว้เพื่อจำหน่าย และบริโภค ได้แก่ โคเนื้อ กระบือ จะนำไปจำหน่ายที่ตลาดนัดโค-กระบือ และมีพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อ แบบเหมาในหมู่บ้าน สุกร มีพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อแบบเหมาในหมู่บ้านและจำหน่ายให้พ่อค้า ขายสุกรในตลาด ไก่พื้นเมือง เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคและจำหน่ายให้แม่ค้าขายไก่อ่างในอำเภอ ไก่เนื้อ จะจำหน่ายให้กับบริษัทสหฟาร์ม ในด้านการประมง มีการเลี้ยงปลาในบ่อ การเลี้ยงจะเป็นการเลี้ยงไว้บริโภคในครัวเรือน และมีบางส่วนจำหน่ายให้กับบริษัทหจก.จิราฟาร์ม ซึ่งมีการทำสัญญาซื้อ โดยมีประกันราคาขั้นต่ำ 25 บาทต่อกิโลกรัม ปลาที่นิยมเลี้ยง ได้แก่ ปลานิล ปลาดุก และปลาดูเพียน

(5) การอุตสาหกรรม

มีโรงสี 26 แห่ง

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลปอการวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรที่ดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

ทรัพยากรป่าไม้ตามสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันในตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ จากการวิเคราะห์โดยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ พบว่า มีสภาพการใช้ที่ดินที่เป็นพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด 82,023 ไร่ จำแนกเป็น ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์ 8,128 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.24 ของพื้นที่ตำบล ป่าไม้ผลัดใบรกร้าง 378 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.20 ของพื้นที่ตำบล ป่าผลัดใบสมบูรณ์ มีเนื้อที่ 63,093 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.31 ของพื้นที่ตำบล ป่าผลัดใบรกร้างมีเนื้อที่ 4,758 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.48 ของพื้นที่ตำบล ป่าปลูกสมบูรณ์ มีเนื้อที่ 2,899 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.51 ของพื้นที่ตำบล และป่าปลูกรกร้างมีเนื้อที่ 2,532 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.32 ของพื้นที่ตำบล ซึ่งกระจายอยู่ทั่วตำบล

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 แหล่งน้ำตามธรรมชาติและที่มีการพัฒนา

(1) แหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ลำเชียงทา ห้วยโป่งขุนเพชร ห้วยหินดาด ห้วยโป่งรวก ห้วยแย้ ห้วยหลังสัน ห้วยพั่งลาว ห้วยตะเคียน ห้วยคอกน้อย ห้วยตะโก ห้วยซับเหย ห้วยหินฝน ห้วยธงหักน้อย ห้วยทับนาย ห้วยหินเหล็กไฟ ห้วยบง ห้วยป่า ห้วยยายเหเมน ห้วยยางชุม หนองโบก หนองตุ้มกา และหนองไม้เปาะ

(2) แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- อ่างเก็บน้ำบ้านวังตะเฆ่ อ่างเก็บน้ำบ้านสำนักตุ้มกา อ่างเก็บน้ำวังน้ำเขียว อ่างเก็บน้ำโนนม่วง และ อ่างหนองหญ้าปล้อง

- ฝายทดน้ำโป่งนคร ฝายทดน้ำบ้านวังกะทะ และฝายทดน้ำห้วยสะพานล้าง

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ก) แหล่งน้ำใต้ดิน จากข้อมูลธรณีฐานมาตราส่วน 1:1,000,000 ของกรมทรัพยากรธรณี (2556) นำมาวิเคราะห์ชั้นน้ำที่พบในตำบลวังตะเฆ่ อำเภอเมืองหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ รายละเอียดดังนี้

(1) หน่วยหินโคราช (Khorat unit) ประกอบด้วยกลุ่มหินโคราชทั้งหมด (Khorat group) มีอายุระหว่างครีเทเชียส-ไทรแอสซิก หินเป็นพวกหินดินดาน หินทรายหินทรายแป้ง และหินกรวดมน น้ำบาดาลจะอยู่ในรอยแตก รอยเลื่อน และช่องว่างระหว่างชั้นหินคุณสมบัติในการกักเก็บน้ำบาดาลขึ้นอยู่กับลักษณะโครงสร้างของหิน ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะให้น้ำในเกณฑ์ 5-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง แต่ในหลายพื้นที่อาจไม่มีน้ำเลย และในหลายพื้นที่อาจให้น้ำถึง 100 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ขึ้นอยู่กับขนาดและความต่อเนื่องของช่องว่างในหิน สำหรับในเขตพื้นที่อื่น เช่น ภาคเหนือและภาคใต้ ชั้นน้ำบาดาลในหินหน่วยนี้จะให้น้ำโดยเฉลี่ยน้อยกว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือชั้นหินอุ้มน้ำในหน่วยหินโคราชนี้จัดว่าเป็นชั้นหินอุ้มน้ำที่มีศักยภาพต่ำถึงปานกลาง ประกอบด้วย

หินชุดเสาขัว (Sao Khua Formation : Sk) ประกอบด้วยหินทราย สีน้ำตาลแกมแดงและเทาปนเนื้อไม้ก้ำ หินทรายแป้งสีน้ำตาลปนเทา สีน้ำตาลปนแดง หินดินดานสีน้ำตาลปนม่วง สีแดงอิฐ มีไม้ก้ำเป็นส่วนประกอบเด่น มีก้อนปูนกลมๆปนอยู่ กระจายอยู่ทั่วไปบริเวณรอบๆหน่วยหินพระวิหาร บริเวณที่พบมักเป็นที่ราบเชิงเขาหรือระหว่างเนิน มีเนื้อที่ 106,338 ไร่ หรือร้อยละ 55.69 ของพื้นที่ตำบลวังตะเฆ่

หินชุดภูพาน (Phupan Formation : Pp) ประกอบด้วยหินทรายสีขาว สีส้มจาง หินทรายปนกรวด หินทรายแป้งสีแดงปนหินทรายสีขาวมีชั้นขวาง หินดินดานและหินกรวดมน มักมีชั้นบางๆของหินดินดานและหินแป้งสีม่วงแทรกอยู่ มีเนื้อที่ 19,701 ไร่ หรือร้อยละ 10.27 ของพื้นที่ตำบลวังตะเฆ่

หินชุดพระวิหาร (Prawihan Formation : Pw) ประกอบด้วยหินทรายหนา เนื้อแน่น มีแร่ควอร์ต เป็นส่วนผสมมากกว่าร้อยละ 95 (ออร์โทควอร์ตซิทิก) สีขาว สีชมพู มักมีชั้นขวางปรากฏให้เห็น หินดินดานสีน้ำตาลแกมแดง และสีเทาแทรกสลับบ้าง มีความทนต่อการผุพังสูง ทำให้ภูมิประเทศบริเวณหน่วยหินนี้จะเป็นสันเขา หรือหน้าผา ลักษณะเด่นของหินชุดนี้มีชั้นเฉียงระดับมากมายและพบชั้นบางๆของหินทรายแป้งสีแดงแทรก มีเนื้อที่ 65,211 ไร่ หรือร้อยละ 34.04 ของพื้นที่ตำบลวังตะเฆ่

ข) คุณภาพน้ำใต้ดินและศักยภาพในการพัฒนาน้ำใต้ดิน

ในการศึกษาคุณภาพน้ำใต้ดินของตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ พิจารณาจากอัตราการให้น้ำ (yield) และปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า (TDS) เพื่อหาเนื้อที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการจัดการน้ำและการพัฒนาน้ำใต้ดินให้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตรและการอุปโภคบริโภค ได้ดำเนินการสำรวจและตรวจพบว่ามีพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ ในช่วง <2 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง พบว่าพื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า < 500 มิลลิกรัมต่อลิตรมีเนื้อที่ จำนวน 66,022 ไร่ หรือร้อยละ 34.52 ของเนื้อที่ตำบล และพบว่ามีพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง พื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า <500 มิลลิกรัมต่อลิตร มีเนื้อที่ จำนวน 51,473 ไร่ หรือร้อยละ 26.91 ของเนื้อที่ตำบลและพื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า 500-1,500 มิลลิกรัมต่อลิตรมีเนื้อที่ 74,755 ไร่หรือร้อยละ 38.56 ของพื้นที่ตำบล มีเนื้อที่ซึ่งสามารถนำน้ำมาใช้ในการเกษตรมากกว่าการใช้เพื่ออุปโภค หากนำมาบริโภคต้องผ่านการตรวจสอบอย่างละเอียดตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการสำหรับการป้องกันด้านสาธารณสุขและการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา, 2551) รายละเอียดดังตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

เมื่อพิจารณาร่วมกับแผนที่อุทกธรณีวิทยา ซึ่งเป็นแผนที่ที่อธิบายลักษณะชั้นหินอุ้มน้ำ จะเห็นได้ว่าบริเวณพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ ในช่วง 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง อยู่ในบริเวณชั้นหินอุ้มน้ำชุดเสาขัวเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งบริเวณนี้พบก้อนปูนอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 3-1 คุณภาพและอัตราการให้น้ำของน้ำใต้ดิน ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

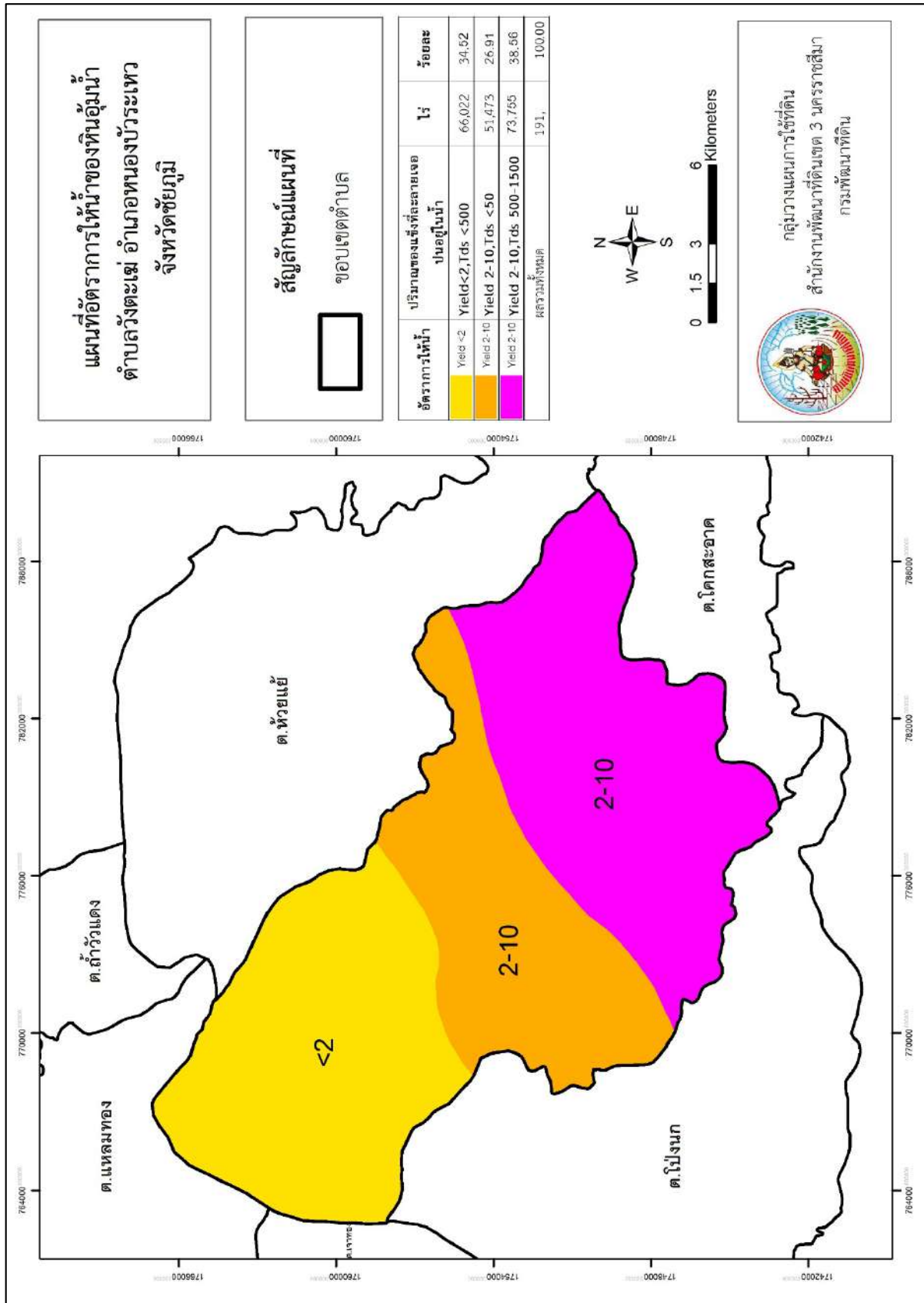
อัตราการให้น้ำ (ลบ.ม./ชม.)	ปริมาณของแข็ง ที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
Yield <2	<500	66,022	33.52
Yield 2-10	<500	51,473	26.91
	500-1,500	73,755	38.56
ผลรวมทั้งหมด		191,250	100.00

หมายเหตุ : Yield คือ อัตราการให้น้ำ มีหน่วยเป็นลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

: Tds (Total dissolved solid) คือ ปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า
มีหน่วยเป็นมิลลิกรัมต่อลิตร

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2558)

รูปที่ 3-1 อุทกธรณีวิทยา ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 3-2 อัตรการให้น้ำของหินอุ่มน้ำ ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามี 30 หน่วยแผนที่ ประกอบด้วยหน่วยต่างๆ ดังนี้

3.3.1 ชุดดินค้ำบง มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดีถึงดีมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 746 ไร่ หรือร้อยละ 0.39 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ดิน Kg-lsC สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดีถึงดีมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 746 ไร่ หรือร้อยละ 0.39 ของพื้นที่ตำบล

3.3.2 ชุดดินค้ำบงที่มีดินทรายหนาจัดมากกว่า 50 เซนติเมตร มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดีถึงดีมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 982 ไร่ หรือร้อยละ 0.51 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ดิน Kg-tks-lsC สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดีถึงดีมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 982 ไร่ หรือร้อยละ 0.51 ของพื้นที่ตำบล

3.3.3 ชุดดินค้ำบงที่มีดินทรายหนาจัดมากกว่า 50 เซนติเมตร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่ค่อนข้างเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีถึงดีมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,046 ไร่ หรือร้อยละ 0.55 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ดิน Kg-tks-slB สภาพพื้นที่ค่อนข้างเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีถึงดีมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,046 ไร่ หรือร้อยละ 0.55 ของพื้นที่ตำบล

3.3.4 ชุดดินเขมราฐที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีชั้นดินล่างเป็นชั้นสะสมดินเหนียว สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยมีการระบายน้ำดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 30 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ดิน Kmr-fl-slB/csub สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยมีการระบายน้ำดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 30 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล

3.3.5 ชุดดินละหานทราย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่เป็นที่ราบหรือที่เกือบราบ มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 271 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Lah-slA สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ หรือเกือบราบ มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 271 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของพื้นที่ตำบล

3.3.6 ชุดดินละหานทรายที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 4,163 ไร่ หรือร้อยละ 2.17 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Lah-fl-slA สภาพพื้นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 4,163 ไร่ หรือร้อยละ 2.17 ของพื้นที่ตำบล

3.3.7 ชุดดินปักธงชัยที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีการบ้นคันนาเพื่อปลูกข้าว สภาพพื้นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 384 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Ptc-gm-slA/b สภาพพื้นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 384 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ Pu-mw-fl-sLB สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 4,906 ไร่ หรือร้อยละ 2.56 ของพื้นที่ตำบล

3.3.14 ชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 10,825 ไร่ หรือร้อยละ 5.65 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Wk-sLB สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 912 ไร่ หรือร้อยละ 0.48 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ Wk-sLC สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 9,913 ไร่ หรือร้อยละ 5.17 ของพื้นที่ตำบล

3.3.15 หน่วยดินเชิงซ้อนของดินตะกอนน้ำพาที่เป็นดินร่วนหยาบ มีการระบายน้ำดีปานกลาง สภาพพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,134 ไร่ หรือร้อยละ 0.60 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ AC-mw,col-sIA สภาพพื้นที่เป็นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,131 ไร่ หรือร้อยละ 0.59 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ AC-mw,col-sLB สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 3 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล

3.3.16 หน่วยดินเชิงซ้อนของชุดดินภูพานที่เป็นดินร่วนละเอียดลิกปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และพื้นที่หินพื้นโผล่ มีเนื้อที่ 8,163 ไร่ หรือร้อยละ 4.26 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ PU-md,fl-sLC-RC สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 8,163 ไร่ หรือร้อยละ 4.26 ของพื้นที่ตำบล

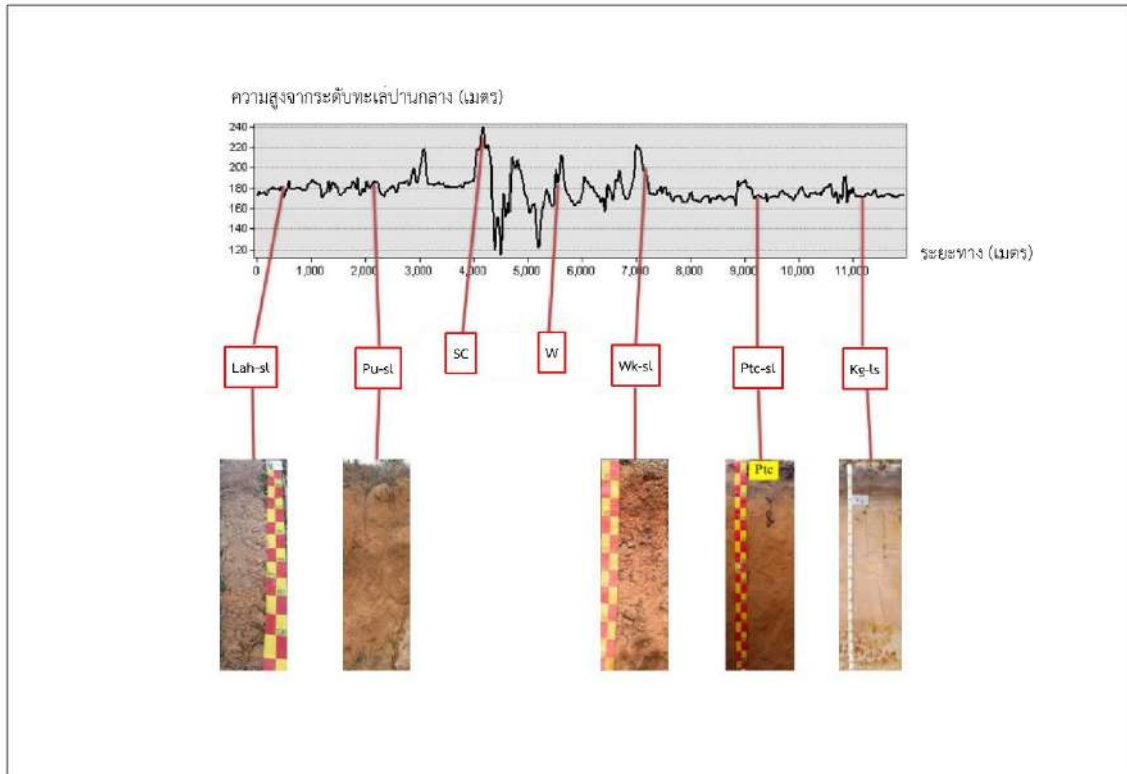
3.3.17 หน่วยดินเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเนินเขา มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ และพื้นที่หินพื้นโผล่ มีเนื้อที่ 16,796 ไร่ หรือร้อยละ 8.76 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Wk-sLC-RC สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 6,121 ไร่ หรือร้อยละ 3.19 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ Wk-sID-RC สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 7,838 ไร่ หรือร้อยละ 4.09 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ Wk-sIE-RC สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดชันถึงเนินเขา มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 2,837 ไร่ หรือร้อยละ 1.48 ของพื้นที่ตำบล

โดยมีรายละเอียดในรูป 3.3

รูปที่ 3.3 ภาพตัดขวาง และทรัพยากรดินที่พบในพื้นที่ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3-2 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลวังตะเภา อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

หน่วยแผนที่	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Kg-lsC	ชุดดินค้ำบง เนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	746	0.39
Kg-tks-lsC	ชุดดินค้ำบง ที่มีหน้าดินเป็นทรายหนามาก เนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	982	0.51
Kg-tks-slB	ชุดดินค้ำบง ที่มีหน้าดินเป็นทรายหนามาก เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,046	0.55
Kmr-fl-slB/csub	ชุดดินเขมราฐที่เป็นดินร่วนละเอียด เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีชั้นดินล่างเป็นชั้นสะสมดินเหนียว มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	30	0.02
Lah-slA	ชุดดินละหานทราย เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	271	0.14
Lah-fl-slA	ชุดดินละหานทรายที่เป็นดินร่วนละเอียด เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	4,163	2.17
Ptc-gm-slA/b	ชุดดินปักธงชัยที่มีจุดประสีเทา เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีการบ้นคั่นนาเพื่อปลูกข้าว มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	384	0.20
Pu-slB	ชุดดินภูพาน เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	3,971	2.07
Pu-slC	ชุดดินภูพาน เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	1,931	1.00
Pu-fl-slB	ชุดดินภูพานที่เป็นดินร่วนละเอียด เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	13,994	7.30
Pu-fl-slC	ชุดดินภูพานที่เป็นดินร่วนละเอียด เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	2,910	1.52
Pu-md-slB	ชุดดินภูพานที่เป็นดินลิกปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	3,511	1.83
Pu-md-slC	ชุดดินภูพานที่เป็นดินลิกปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	19,694	10.27
Pu-mw-slA	ชุดดินภูพานที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	82	0.04
Pu-mw-slB	ชุดดินภูพานที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,595	0.83
Pu-md,fl-slB	ชุดดินภูพานที่เป็นดินร่วนละเอียดลิกปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	12,350	6.44
Pu-md,fl-slC	ชุดดินภูพานที่เป็นดินร่วนละเอียดลิกปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	10,537	5.50
Pu-mw,fl-slB	ชุดดินภูพานที่เป็นดินร่วนละเอียดมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	4,906	2.56
Wk-slB	ชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	912	0.48

ตารางที่ 3-2 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลวังตะเภา อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

หน่วยแผนที่	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Wk-sLC	ชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	9,913	5.17
AC-mw,col-sIA	หน่วยเชิงซ้อนของดินตะกอนน้ำพาที่เป็นดินร่วนหยาบมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,131	0.59
AC-mw,col-sIB	หน่วยเชิงซ้อนของดินตะกอนน้ำพาที่เป็นดินร่วนหยาบมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	3	0.01
Pu-md,fl-sLC-RC	หน่วยดินเชิงซ้อนของชุดดินภูพานที่เป็นดินร่วนละเอียดลึกปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ และพื้นที่หินพื้นโคล่	8,163	4.26
Wk-sLC-RC	หน่วยดินเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ และพื้นที่หินพื้นโคล่	6,121	3.19
Wk-sID-RC	หน่วยดินเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ และพื้นที่หินพื้นโคล่	7,838	4.09
Wk-sIE-RC	หน่วยดินเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ และพื้นที่หินพื้นโคล่	2,837	1.48
zES	ผาชัน	436	0.23
zRC	ที่ดินหินพื้นโคล่	3,320	1.73
zSC	ที่ลาดชันเชิงซ้อน	67,787	35.38
zW	พื้นที่น้ำ	98	0.05
รวมทั้งสิ้น		191,662	100.00

ที่มา : กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2561)

ตารางที่ 3-3 สมบัติดิน ตำบลวังตะเภา อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

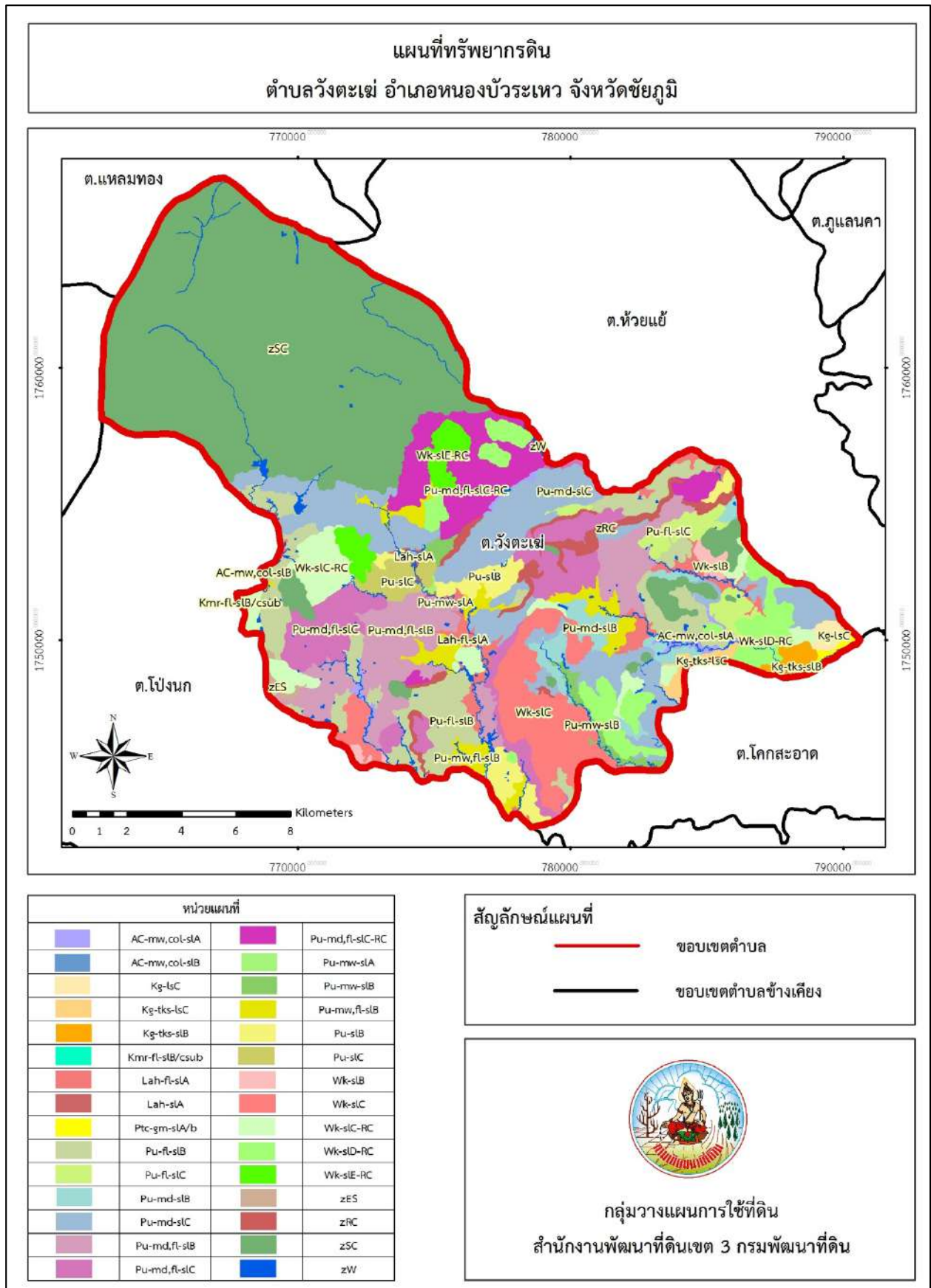
หน่วยแผนที่	ความลาดชัน	การระบายน้ำ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (CEC)	ความอิ่มตัวเบส (BS)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P2O5)	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (K2O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Kg-lsC	5-12	ดีถึงดีมาก	<10	>35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	746	0.39
Kg-tks-lsC	5-12	ดีถึงดีมาก	<10	>35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	982	0.51
Kg-tks-slB	2-5	ดีถึงดีมาก	<10	>35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,046	0.55
Kmr-fl-slB/csub	2-5	ดีปานกลาง	<10	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	30	0.02
Lah-slA	0-2	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	271	0.14
Lah-fl-slA	0-2	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	4,163	2.17
Ptc-gm-slA/b	0-2	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	384	0.20
Pu-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	3,971	2.07
Pu-slC	5-12	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,931	1.00
Pu-fl-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	13,994	7.30
Pu-fl-slC	5-12	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	2,910	1.52
Pu-md-slB	2-5	ดี	<10	<35	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	3,511	1.83
Pu-md-slC	5-12	ดี	<10	<35	50-100	สูง	สูง	สูง	ปานกลาง	19,694	10.27

ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลวังตะเภา อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ความลาดชัน	การระบายน้ำ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (CEC)	ความอิ่มตัวเบส (BS)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P2O5)	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (K2O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Pu-mw-sIA	0-2	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	82	0.04
Pu-mw-sIB	2-5	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,595	0.83
Pu-md,fl-sIB	2-5	ดี	<10	<35	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	12,350	6.44
Pu-md,fl-sIC	5-12	ดี	<10	<35	50-100	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	10,537	5.50
Pu-mw,fl-sIB	2-5	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	4,906	2.56
Wk-sIB	2-5	ดี	<10	<35	0-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	912	0.48
Wk-sIC	5-12	ดี	<10	<35	0-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	9,913	5.17
AC-mw,col-sIA	0-2	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,131	0.59
AC-mw,col-sIB	2-5	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	3	0.01
Pu-md,fl-sIC-RC	5-12	ดี	<10	<35	50-100	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	8,163	4.26
Wk-sIC-RC	5-12	ดี	<10	<35	0-50	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	6,121	3.19
Wk-sID-RC	12-20	ดี	<10	<35	0-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	7,838	4.09
Wk-sIE-RC	20-35	ดี	<10	<35	0-50	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	2,837	1.48

ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ความลาดชัน	การระบายน้ำ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (CEC)	ความอิ่มตัวเบส (BS)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P2O5)	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (K2O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
zES	-	-	-	-	-	-	-	-	-	436	0.23
zRC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,320	1.73
zSC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	65,417	34.15
zW	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,468	1.28
รวมทั้งสิ้น										191,662	100.00

รูปที่ 3.4 ทรัพยากรดินตำบลวังตะเฆ่ อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- (1) พื้นที่ (Area)
- (2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- (3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- (1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- (2) ความต้องการของชุมชน
- (3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- (4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการคือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- (1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- (2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- (3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- (4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

มีการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- (1) ปัญหาหลักในพื้นที่เกษตรกรรมของตำบลวังตะเฆ่

ปัญหาหลักในพื้นที่เกษตรกรรมของตำบลวังตะเฆ่คือ (1) ขาดแคลนน้ำทั้งเพื่อการเกษตรและอุปโภค-บริโภค (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (3) ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์พืชปยุต

- (2) ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเฆ่

ความต้องการหลักจะมี 6 ประการ คือ

- (1) ต้องการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน

- (2) ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ
- (3) ปรับปรุงดินให้อุดมสมบูรณ์
- (4) ลดต้นทุนการผลิต
- (5) เมล็ดปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน
- (6) ต้องการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์
- (3) ที่มาของรายได้จากการเกษตรในปัจจุบัน

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลวังตะเฆ่ในปัจจุบัน คือ มันสำปะหลัง ข้าวโพด และการเก็บของป่าขาย

จากผลการจัดทำ PRA ในตำบลวังตะเฆ่ อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิที่ระบุถึง ปัญหา และ ความต้องการของเกษตรกร/ชุมชน/อบต. ไว้ข้างต้นนั้น การวิเคราะห์ที่จะเริ่มต้นด้วยการนำระบบ DPSIR มาใช้เพื่อระบุปัญหาในภาพรวม หลังจากนั้นจะเป็นการจัดทำตาราง (Matrix) ที่ระบุ ปัญหา ความต้องการ การใช้ที่ดินในปัจจุบัน ความเหมาะสมของดิน การกำหนดเขตการใช้ที่ดินในอนาคตพร้อม ข้อเสนอแนะ และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนด

จากรูปที่ 4-1 การวิเคราะห์ภาพรวมในระบบ DPSIR แสดงให้เห็นว่าตำบลวังตะเฆ่ ในพื้นที่ทำเกษตรกรรมมีปัญหาดินเสื่อมโทรม ขาดแคลนน้ำและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ทำให้ผลผลิตของพืชที่ปลูกค่อนข้างต่ำ ต้องลงทุนซื้อปุ๋ยเคมี และต้องจ่ายค่าน้ำมันเป็นเชื้อเพลิงเพื่อสูบน้ำเข้าพื้นที่ บางปีพืชผลเสียหายจากการขาดแคลนน้ำ

การวิเคราะห์โดยจัดทำตาราง (Matrix) ดังตัวอย่างในตารางที่ 4-1 และ 4-2 แสดงให้เห็น ปัญหา ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ การใช้ที่ดินเป็นนาข้าว ความเหมาะสมของดินอยู่ในชั้น S3,N การกำหนดเขตการใช้ที่ดินในอนาคต เกษตรกรต้องการทำนาต่อไป จึงกำหนดไว้เป็นนาข้าว แต่จะมีการเพิ่มเติมด้วยการปลูกพืชหลังนา ได้แก่ การหว่านพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง, ถั่วพราง) เพื่อปรับปรุงคุณภาพดิน และเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ขาย ทำเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มรายได้ และในรายที่สมัครใจปรับเปลี่ยนการผลิตเพื่อทำเกษตรผสมผสาน ดังนั้นกิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 จึงควรมีการ สนับสนุนการปลูกพืชปุ๋ยสด เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การปลูกพืชตระกูลถั่วหลังนา ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำ และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งจะมีการปรับรูปแบบนาเดิมให้มีพื้นที่ราบเรียบเพื่อการจัดการน้ำในแปลงนาได้สม่ำเสมอ รวมทั้งการจัดทำคันนาขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อปลูกพืชอื่นๆ รวมทั้งเป็นแนวกันชนกับแปลงเกษตรข้างเคียง การก่อสร้างบ่อน้ำในไร่นา แหล่งน้ำขนาดเล็ก ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามยังมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการสำรวจรายละเอียดเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง โดยจำเป็นต้องดำเนินการ ดังนี้

1. เก็บตัวอย่างดินในที่ดินของเกษตรกร โดยระบุรายชื่อ การใช้ที่ดินในปัจจุบัน เพื่อตรวจสอบปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ต่ำตามปัญหาที่เกษตรกรต้องการไปแก้ไขและปรับปรุง

การวิเคราะห์เพิ่มเติมจากปัญหาดินขาดความสมบูรณ์

ความต้องการของเกษตรกร : ปรับปรุงบำรุงดิน

สาเหตุ

จากผลการวิเคราะห์ดิน 30 ตัวอย่าง (ตารางที่ 4-3 รูปที่ 4-3) มีรายละเอียดดังนี้

1. ปฏิกริยาของดิน (pH)

3.5 – 4.5	กรดรุนแรงมาก	= 10 ตัวอย่าง
4.6 – 5.0	กรดจัดมาก	= 7 ตัวอย่าง
5.1 – 5.5	กรดจัด	= 8 ตัวอย่าง
5.6 – 6.0	กรดปานกลาง	= 1 ตัวอย่าง
6.1 – 6.5	กรดเล็กน้อย	= 3 ตัวอย่าง
6.6 – 7.3	เป็นกลาง	= 1 ตัวอย่าง

สรุปได้ว่าพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกรด

ควร ปรับสภาพให้เป็นกลาง

กิจกรรมของกรมฯ : สาธิต แนะนำ สนับสนุนให้ใช้ โดโลไมท์เพื่อปรับสภาพดินกรด

2. อินทรีย์วัตถุ %

ไม่มีอินทรีย์วัตถุ = 29 ตัวอย่าง

0.34 = 1 ตัวอย่าง

สรุปได้ว่าพื้นที่ทั้งหมดมีอินทรีย์วัตถุต่ำ มีความจำเป็นต้องเพิ่มให้สูงขึ้น

กิจกรรมของกรมฯ : สาธิต แนะนำ สนับสนุนการใช้ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและพืชปุ๋ยสด รวมทั้งเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสดชนิดต่างๆ

3. ฟอสฟอรัส (P)

< 10 mg/kg = 29 ตัวอย่าง

10 – 25 = 1 ตัวอย่าง

> 25 = 0 ตัวอย่าง

สรุปได้ว่า ดินส่วนใหญ่ ฟอสฟอรัส ต่ำ – ปานกลาง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน

คำแนะนำการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ใช้ในอัตราที่เหมาะสม

4. โพแทสเซียม (K)

< 60 mg/kg = 30 ตัวอย่าง

60 – 90 mg/kg = 0 ตัวอย่าง

สรุปได้ว่า ดินส่วนใหญ่ โพแทสเซียม ต่ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน

คำแนะนำการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ใช้ในอัตราที่เหมาะสม

2. การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

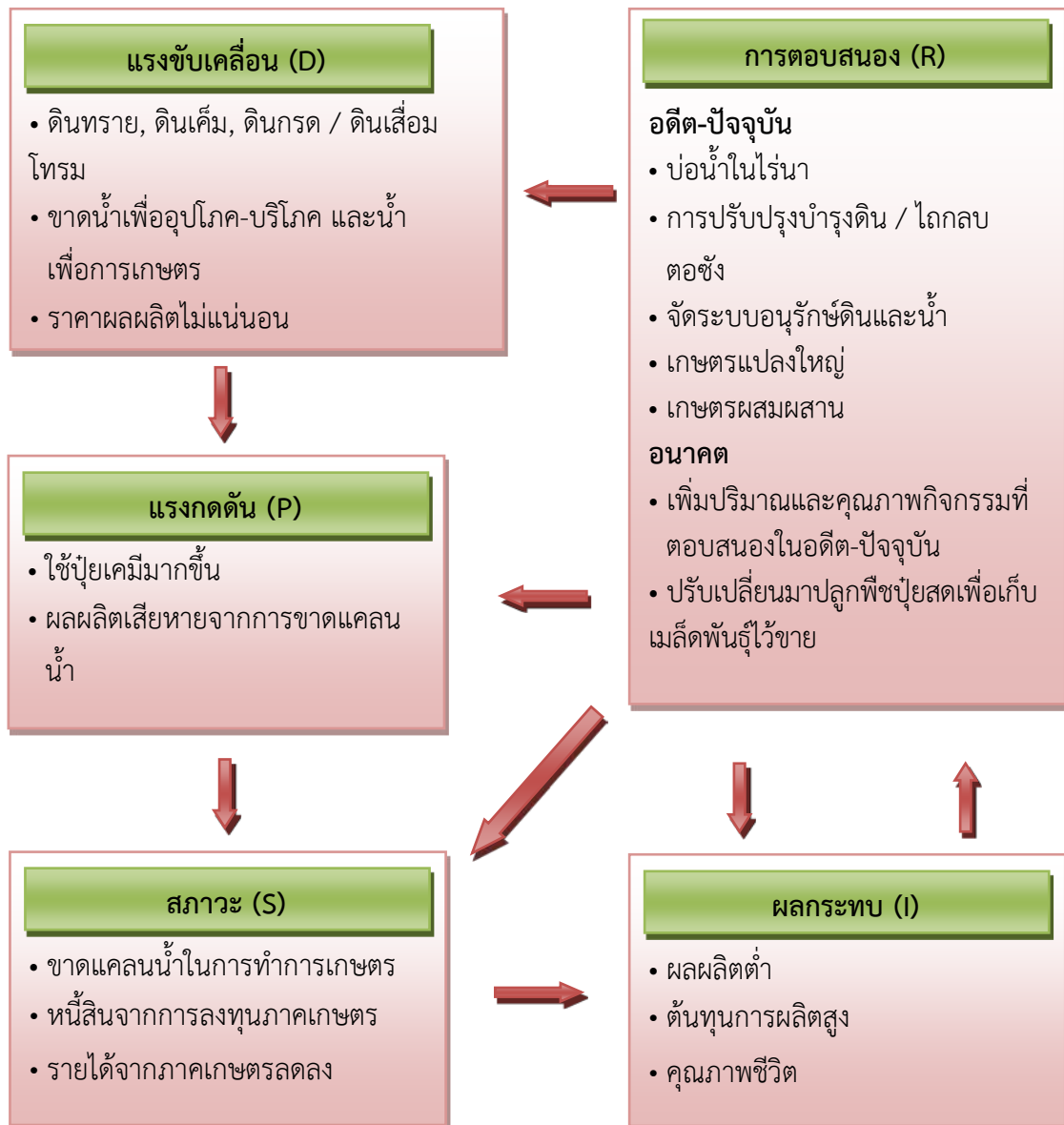
ความต้องการของเกษตรกร : แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน

สาเหตุ

จากการวิเคราะห์ถึงสภาพภูมิอากาศ ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ มีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,153.90 มิลลิเมตรต่อปี มีช่วงที่ขาดแคลนน้ำ คือ ช่วงเดือน พฤศจิกายน – มีนาคม เป็นเวลาประมาณ 5 เดือน (ดังรายละเอียด ในหัวข้อ 2.5 หน้า 2-4)

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรคือ (1) บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร (2) แหล่งน้ำขนาดเล็ก และ (3) การขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติ อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนาแต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบันมีจำนวน 50 บ่อ (ตารางที่ 4 – 4 รูปที่ 4 - 4) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงเินเขตการใช้ที่ดินซึ่งจะมีทั้งที่นาข้าวและที่ปลูกพืชไร่ อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ เป็นต้น

อนึ่ง การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น มีสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบว่ามีดิน 7 ชุดดิน 30 หน่วยแผนที่ โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประกอบด้วยพืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลวังตะเฒ่า ได้แก่ ข้าว พืชไร่ ไม้ยืนต้น และไม้ผลบางชนิด พืชที่มีอนาคตทั้งด้านคุณภาพและราคาตลาด (Promising crop) ได้แก่ มะม่วง พืชทางเลือกเพิ่มเติมในอนาคต ได้แก่ มะปราง เงาะ ทูเรียน มังคุด และลำไย

5.3 ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด (คั่นสนธิ์ และคำรณ 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดเรื่องการระบายน้ำ (o) ในทุกหน่วยแผนที่

มันสำปะหลัง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมันสำปะหลังด้าน ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) คือหน่วยแผนที่ Kmr-fl-sLB/csub ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมันสำปะหลังด้าน ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c), ความอิ่มตัวด้วยต่าง (b) คือหน่วยแผนที่ Ptc-gm-sLA/b ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมันสำปะหลังด้าน ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c), ความอิ่มตัวด้วยต่าง (b) และปัจจัยด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช ข้อจำกัดเรื่องปฏิกิริยาดิน (a) คือหน่วยแผนที่ Lah-sLA, Lah-fl-sLA, Pu-sLB, Pu-sLC, Pu-md-sLB, Pu-md-sLC, Pu-mw-sLA, Pu-mw-sLB, Pu-mw-fl-sLB, AC-mw,col-sLA และ AC-mw,col-sLB ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมันสำปะหลังด้านสภาวะการเกษตรกรรม มีข้อจำกัดเรื่องความลาดชันของพื้นที่ (g) ปัจจัยด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c), ความอิ่มตัวด้วยต่าง (b) และปัจจัยด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช ข้อจำกัดเรื่องปฏิกิริยาดิน (a) คือหน่วยแผนที่

Wk-sLB และ Wk-sLC และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณอินทรีย์วัตถุ (m) ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) ปริมาณ

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมันสำปะหลังด้าน สภาวะการเกษตรกรรม มีข้อจำกัดเรื่องความลาดชันของพื้นที่ (g) คือหน่วยแผนที่ Pu-fl-sLB, Pu-fl-sLC, Pu-md,fl-sLB, Pu-md,fl-sLC และ Pu-md,fl-sLC-RC ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมันสำปะหลังด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ มีข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) คือหน่วยแผนที่ Kg-lsC, Kg-tks-lsC และ Kg-tks-sLB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมันสำปะหลังด้าน สภาวะการเกษตรกรรม มีข้อจำกัดเรื่องความลาดชันของพื้นที่ (g) และ ปัจจัยด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดเรื่องความลึกของดิน (d) คือหน่วยแผนที่ Wk-sLC-RC, Wk-sLD-RC และ Wk-sLE-RC

อ้อย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของอ้อยด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) คือหน่วยแผนที่ Kmr-fl-sLB/csub ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของอ้อยด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอิ่มตัวด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) คือหน่วยแผนที่ Lah-sLA, Lah-fl-sLA, Ptc-gm-sLA/b, Pu-sLB, Pu-sLC, Pu-md-sLB, Pu-md-sLC, AC-mw,col-sLA และ AC-mw,col-sLB ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของอ้อยด้านสภาวะการเกษตรกรรม ข้อจำกัดเรื่องความลาดชัน (g) ปัจจัยด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอิ่มตัวด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) คือหน่วยแผนที่ Wk-sLB และ Wk-sLC

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของอ้อยด้านสภาวะการเกษตรกรรม มีข้อจำกัดเรื่องความลาดชันของพื้นที่ (g) คือหน่วยแผนที่ Pu-fl-sLB, Pu-fl-sLC, Pu-md,fl-sLB, Pu-md,fl-sLC, Pu-md,fl-sLC-RC, Wk-sLC-RC, Wk-sLD-RC และ Wk-sLE ปัจจัยด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ข้อจำกัดเรื่องปฏิกิริยาดิน (a) คือหน่วยแผนที่ Pu-mw-sLA, Pu-mw-sLB และ Pu-mw,fl-sLB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

คือหน่วยแผนที่ Kg-lsC, Kg-tks-lsC และ Kg-tks-sLB

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) คือหน่วยแผนที่ Kmr-fl-sLB/csub ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอิ่มตัวด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) คือหน่วยแผนที่ Ptc-gm-sLA/b, AC-mw,col-sLA และ AC-mw,col-sLB ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอิ่มตัวด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) และปัจจัยด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ข้อจำกัดเนื่องปฏิกิริยาดิน (a) คือหน่วยแผนที่ Lah-sLA, Lah-fl-sLA, Pu-sLB, Pu-sLC, Pu-md-sLB, Pu-md-sLC, Pu-mw-sLA, Pu-mw-sLB และ Pu-mw,fl-sLB ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ด้านสภาวะการเขตกรรม ข้อจำกัดเรื่องความลาดชัน (g) ปัจจัยด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอิ่มตัวด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) และปัจจัยด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ข้อจำกัดเนื่องปฏิกิริยาดิน (a) คือหน่วยแผนที่ Pu-fl-sLB, Pu-fl-sLC, Pu-md,fl-sLB และ Pu-md,fl-sLC ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ด้านสภาวะการเขตกรรม ข้อจำกัดเรื่องความลาดชัน (g) ปัจจัยด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอิ่มตัวด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) ปัจจัยด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก ข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (d) และปัจจัยด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ข้อจำกัดเนื่องปฏิกิริยาดิน (a) คือหน่วยแผนที่ Wk-sLB, Wk-sLC และ Pu-md,fl-sLC-RC

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ด้านสภาวะการเขตกรรม มีข้อจำกัดเรื่องความลาดชันของพื้นที่ (g) คือหน่วยแผนที่ Wk-sLC-RC, Wk-sLD-RC และ Wk-sLE-RC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

คือหน่วยแผนที่ Kg-lsC, Kg-tks-lsC และ Kg-tks-sLB

มะม่วง มะปราง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมะม่วง มะปราง ด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) คือหน่วยแผนที่ Kmr-fl-sLB/csub ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมะม่วง มะปราง ด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอิ่มตัวด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) คือหน่วยแผนที่ Ptc-gm-sLA/b, AC-mw,col-sLA และ AC-mw,col-sLB ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมะม่วง มะปราง ด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มี

ข้อจำกัดเรื่องความอึดตัวด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) และปัจจัยด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ข้อจำกัดเนื่องปฏิกิริยาดิน (a) คือหน่วยแผนที่ Lah-sIA, Lah-fl-sIA, Pu-slB, Pu-slC, Pu-md-slB, Pu-md-slC, Pu-mw-sIA, Pu-mw-slB และ Pu-mw,fl-slB ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมะม่วง มะปราง ด้านสภาวะการเกษตร ข้อจำกัดเรื่องความลาดชัน (g) ปัจจัยด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอึดตัวด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) และปัจจัยด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ข้อจำกัดเนื่องปฏิกิริยาดิน (a) คือหน่วยแผนที่ Pu-fl-slB, Pu-fl-slC, Pu-md,fl-slB และ Pu-md,fl-slC ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมะม่วง มะปราง ด้านสภาวะการเกษตร ข้อจำกัดเรื่องความลาดชัน (g) ปัจจัยด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอึดตัวด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) ปัจจัยด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก ข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (d) และปัจจัยด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ข้อจำกัดเนื่องปฏิกิริยาดิน (a) คือหน่วยแผนที่ Wk-slB, Wk-slC และ Pu-md,fl-slC-RC

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมะม่วง มะปราง ด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ มีข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) คือหน่วยแผนที่ Kg-lsC, Kg-tks-lsC และ Kg-tks-slB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

คือหน่วยแผนที่ Wk-slC-RC, Wk-slD-RC และ Wk-slE-RC

เงาะ ทุเรียน มังคุด ลางสาด

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของเงาะ ทุเรียน มังคุด ลางสาด ด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) คือหน่วยแผนที่ Kmr-fl-slB/csub ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของเงาะ ทุเรียน มังคุด ลางสาด ด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอึดตัวด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) คือหน่วยแผนที่ Ptc-gm-sIA/b, AC-mw,col-sIA และ AC-mw,col-slB ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของเงาะ ทุเรียน มังคุด ลางสาด ด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอึดตัวด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) และปัจจัยด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ข้อจำกัดเนื่องปฏิกิริยาดิน (a) คือหน่วยแผนที่ Lah-sIA, Lah-fl-sIA, Pu-slB, Pu-slC, Pu-md-slB, Pu-md-slC, Pu-mw-sIA, Pu-mw-slB และ Pu-mw,fl-slB ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของเงาะ ทุเรียน มังคุด ลางสาด ด้านสภาวะการเกษตร ข้อจำกัดเรื่องความลาดชัน (g) ปัจจัยด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอึดตัวด้วยต่าง (b) และ

ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) และปัจจัยด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ข้อจำกัดเนื่องปฏิกิริยาดิน (a) คือหน่วยแผนที่ Pu-fl-sLB, Pu-fl-sLC, Pu-md,fl-sLB และ Pu-md,fl-sLC ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของเงาะ ทุเรียน มังคุด ลำสาต ด้านสภาวะการเขตกรรม ข้อจำกัดเรื่องความลาดชัน (g) ปัจจัยด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดเรื่องความอึดด้วยต่าง (b) และความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ปัจจัยด้านความชื้นที่เป็นประโยชน์ ข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน (s) ปัจจัยด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก ข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (d) และปัจจัยด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ข้อจำกัดเนื่องปฏิกิริยาดิน (a) คือหน่วยแผนที่ Wk-sLB, Wk-sLC และ Pu-md,fl-sLC-RC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

คือหน่วยแผนที่ Kg-lsC, Kg-tks-lsC, Kg-tks-sLB, Wk-sLC-RC, Wk-sLD-RC และ Wk-sLE-

RC

ตารางที่ 5-1 ^๕ระดับความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	มัน	อ้อย	ข้าวโพด	มะม่วง มะปราง	เงาะ ทุเรียน มังคุด ลำไย
Kg-lsC	N	s3s	N	N	s3s	N
Kg-tks-lsC	N	s3s	N	N	s3s	N
Kg-tks-slB	N	s3s	N	N	s3s	N
Kmr-fl-slB/csub	N	s2c	s2sc	s2sc	s2sc	s2sc
Lah-slA	N	s2bca	s2sbc	s2sbca	s2sbca	s2sbca
Lah-fl-slA	N	s2bca	s2sbc	s2sbca	s2sbca	s2sbca
Ptc-gm-slA/b	N	s2bc	s2sbc	s2sbc	s2sbc	s2sbc
Pu-slB	N	s2bca	s2sbc	s2sbca	s2sbca	s2sbca
Pu-slC	N	s2bca	s2sbc	s2sbca	s2sbca	s2sbca
Pu-fl-slB	N	s3g	s3g	s2gsbca	s2gsbca	s2gsbca
Pu-fl-slC	N	s3g	s3g	s2gsbca	s2gsbca	s2gsbca
Pu-md-slB	N	s2bca	s2sbc	s2sbca	s2sbca	s2sbca
Pu-md-slC	N	s2bca	s2sbc	s2sbca	s2sbca	s2sbca
Pu-mw-slA	N	s2bca	s3a	s2sbca	s2sbca	s2sbca
Pu-mw-slB	N	s2bca	s3a	s2sbca	s2sbca	s2sbca
Pu-md,fl-slB	N	s3g	s3g	s2gsbca	s2gsbca	s2gsbca
Pu-md,fl-slC	N	s3g	s3g	s2gsbca	s2gsbca	s2gsbca
Pu-mw,fl-slB	N	s2bca	s3a	s2sbca	s2sbca	s2sbca
Wk-slB	N	s2gbcd	s2gsbc	s2gsbcda	s2sgbca	s2sgbcda
Wk-slC	N	s2gbcd	s2gsbc	s2gsbcda	s2sgbca	s2sgbcda
AC-mw,col-slA	N	s1bca	s2sbc	s2sbc	s2sbc	s2sbc

ตารางที่ 5-1 ^๕ระดับความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	มัน	อ้อย	ข้าวโพด	มะม่วง มะปราง	เงาะ ทุเรียน มังคุด ลำสาด
AC-mw,col-slB	N	s2bca	s2sbc	s2sbc	s2sbc	s2sbc
Pu-md,fl-slC-RC	N	s3g	s3g	s2gsbcda	s2gsbcda	s2gsbcda
Wk-slC-RC	N	N	s3g	s3g	N	N
Wk-slD-RC	N	N	s3g	s3g	N	N
Wk-slE-RC	N	N	s3g	s3g	N	N

หมายเหตุ : 1. คำอธิบายชุดดินดูจากตารางหน่วยแผนที่ดิน ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว
จังหวัดชัยภูมิ

2. ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน

o = การระบายน้ำ

g = ความลาดชัน

s = เนื้อดิน

b = ความอิ่มตัวด้วยต่าง

c = ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก

d = ความลึกของดิน

a = ปฏิกริยาของดิน

ตารางที่ 5-1 ^๕ระดับความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลปอภาร อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ชุดดิน	ข้าวนาปี	ยาสูบ (หลังนา)	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (หลังนา)	ฟักทอง (หลังนา)	มะม่วง	ไผ่	อินทผลัม	ทุเรียน	หญ้าเนเปียร์
Msk-lsA	N	S2cmpk	S2cmpk	S2cmpk	S2rcmpk	S1	S2pk	S2rmpk	S2cmpk
Msk-lsAM3	S2rcmpk	S2cmpk	S2cmpk	S2cmpk	N	N	N	N	N
Msk-lsB	N	S2cmpkg	S2cmpk	S2cmpk	S2rcmpk	S1	S2pkg	S2rmpk	S2cmpk
Msk-lsBM3	S2rcmpkg	S2cmpkg	S2cmpk	S2cmpk	N	N	N	N	N
Msk-vtks-lsA	N	S2cmpk	S2cmpk	S2cmpk	S2rcmpk	S1	S2pk	S2rmpk	S2cmpk
Msk-vtks-lsAM3	S2rcmpk	S2cmpk	S2cmpk	S2cmpk	N	N	N	N	N
Msk-vtks-lsB	N	S2cmpkg	S2cmpk	S2cmpk	S2rcmpk	S1	S2pkg	S2rmpk	S2cmpk
Msk-vtks-lsBM3	S2rcmpkg	S2cmpkg	S2cmpk	S2cmpk	N	N	N	N	N
Ptk-slB	N	S2cmpkg	S2cmpk	S2cmpk	S2rcmpk	S1	S2pkg	S2rmpk	S2cmpk
Ptk-slBM3	S2rcmpkg	S2cmpkg	S2cmpk	S2cmpk	N	N	N	N	N

หมายเหตุ : 1. คำอธิบายชุดดินดูจากตารางหน่วยแผนที่ดิน ตำบลปอภาร อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

2. ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน

r = ปริมาณน้ำฝน

b = ความอิ่มตัวด้วยต่าง

m = ปริมาณอินทรีย์วัตถุ

k = ปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์

d = ความลึกของดิน

o = การระบายน้ำ

c = ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก

p = ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์

a = ปฏิกริยาของดิน

g = ความลาดชัน

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”¹⁾ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก”

6.2 นโยบายแห่งรัฐ ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

แผนการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิได้กำหนดไว้ตามกรอบของนโยบายแห่งรัฐ ดังรายละเอียดในตารางที่ 6-1

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/แผนการ ปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพ ของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม
3	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ ประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม

1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 :ฐ) ได้หมายความว่า “ประมวลและ
กลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาส
ต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29
พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/แผนการ ปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
4	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่าง ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อหลัการพัฒนา อย่างยั่งยืน
5	นโยบายและแผนการบริหาร จัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
6	ยุทธศาสตร์ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการน้ำเพื่อการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาที่ดินเพื่อการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 3 การใช้หลักพอเพียงประยุกต์กับการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 4 การยกระดับการแปรรูปข้าวหอมมะลิ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การยกระดับการแปรรูปข้าวเหนียว ยุทธศาสตร์ที่ 6 การขับเคลื่อนขีดความสามารถเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพ การเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีศักยภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 7 การยกระดับการผลิตอ้อย ยุทธศาสตร์ที่ 8 การยกระดับการผลิตมันสำปะหลัง ยุทธศาสตร์ที่ 9 การแปรรูปยางพารา ยุทธศาสตร์ที่ 10 การผลิตโคเนื้อ ยุทธศาสตร์ที่ 11 การผลิตโคนม และผลิตภัณฑ์นม ยุทธศาสตร์ที่ 12 การส่งเสริมสมรรถนะและเสริมสร้างศักยภาพของ เกษตรกร และกลุ่มสถาบันการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 13 การใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาการแปรรูปและการตลาด เพื่อสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์
7	แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการค้า การบริการ การลงทุนและ การพัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
8	แผนพัฒนาจังหวัดชัยภูมิ (พ.ศ. 2561-2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การ จัดการสินค้าและบริการ สร้างมูลค่าเพิ่ม อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน
9	แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้าน การเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 7 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แบบมีส่วนร่วมและยั่งยืน

6.3 แผนการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตแหล่งน้ำ เขตชุมชน และเขตพื้นที่เฉพาะ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1)

6.3.1 เขตพื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ประมาณ 131,510 ไร่ หรือร้อยละ 68.76 ของเนื้อที่ตำบล พื้นที่ใน เขตนี้เป็นพื้นที่ป่าตามกฎหมาย ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งมีทั้งสภาพป่าสมบูรณ์ และป่าเสื่อมโทรมควรฟื้นฟูสภาพป่าเพื่อรักษา ความสมดุลของสภาพแวดล้อมและการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน พื้นที่ในเขตป่าเหล่านี้จำนวนมาก ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบหรือวิธีที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ ดังนั้นจึงได้มีการกำหนดพื้นที่ป่าไม้ไว้ดังนี้

1) เขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ มีเนื้อที่ประมาณ 86,728 ไร่ หรือร้อยละ 45.35 ของเนื้อที่ตำบล พื้นที่เขตนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาพื้นที่และสภาพป่าไม้ไว้ เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ด้านดิน ไม้ พืชพันธุ์ และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายาก เพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ อันเกิดจากน้ำท่วมและ การพังทลายของดิน เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพตลอดจน ความสมดุลของระบบนิเวศ สภาพป่าโดยทั่วไปค่อนข้างสมบูรณ์ มีป่าเสื่อมโทรมอยู่บริเวณตอนบน ติดรอยต่อกับพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ประกอบด้วย

(1) เขตคุ้มครองสภาพป่า (หน่วยแผนที่ 111) มีเนื้อที่ประมาณ 43,958 ไร่ หรือร้อยละ 22.98 ของเนื้อที่ตำบล สภาพพื้นที่ ส่วนใหญ่มีความลาดชันสูงเป็นภูเขาถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีสภาพป่าค่อนข้างสมบูรณ์ เขตนี้ควรรักษาไว้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร เป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางชีวภาพ และพันธุ์ไม้หายาก เป็นที่อยู่อาศัยและขยายพันธุ์สัตว์ป่า การกระทำใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ส่วนนี้จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ และพื้นที่ตอนล่าง

ข้อเสนอแนะ ป้องกันและรักษาสภาพป่าไม้ให้คงความสมบูรณ์ โดยมีแนวทาง การจัดการและมาตรการการอนุรักษ์ที่เข้มงวดจริงจังและต่อเนื่อง สร้างเหมืองฝายขนาดเล็กกักเก็บน้ำ โดยไม่ให้กระทบต่อสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นและการซึมซับน้ำให้พื้นที่ป่า และพื้นที่ต้นน้ำ เพื่อช่วยลดการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตอนล่าง

(2) เขตฟื้นฟูสภาพป่า (หน่วยแผนที่ 112) มีเนื้อที่ 2,315 ไร่ หรือร้อยละ 1.21 ของเนื้อที่ตำบล พื้นที่เขตนี้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่ต้องสงวนพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เคยเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่อมาเกิดการมีการตัดต้นไม้เพื่อใช้ประโยชน์และนำที่ดินมาใช้ในการเกษตรในระยะเวลาหนึ่ง เมื่อดินเสื่อมสภาพลง ผลผลิตทางการเกษตรเริ่มลดลงจนไม่คุ้มกับการลงทุน เกษตรกรที่ครอบครองที่ดินจึงปล่อยให้เป็นที่รกร้าง แต่เนื่องจากพื้นที่มีลูกไม้ของพรรณไม้ดั้งเดิม ซึ่ง สามารถเจริญเติบโตและปรับตัวได้ระดับหนึ่งถ้าไม่มีการรบกวนพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการใช้ที่ดินดังกล่าวเพื่อการเกษตร สภาพป่าก็สามารถฟื้นตัวขึ้นมาเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ได้อีกครั้ง พื้นที่เขตนี้พบบริเวณตอนบนของพื้นที่ตำบล

(3) เขตพื้นที่พุทธพยากรณ์ธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข (หน่วยแผนที่ 113) มีเนื้อที่ประมาณ 40,455 ไร่ หรือร้อยละ 21.15 ของเนื้อที่ตำบล พื้นที่เขตนี้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่ต้องสงวนพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ แต่มีการนำที่ดินมาใช้ในการเกษตร สภาพพื้นที่มีความลาดชันสูงเป็นภูเขาถึงค่อนข้างราบลูกคลื่นลอนลาด สภาพป่าค่อนข้างเสื่อมโทรมและมีการทำการเกษตรกรรม พื้นที่เขตนี้ควรฟื้นฟูโดยการปล่อยให้สภาพป่ากลับคืนตามธรรมชาติหรือ เร่งปลูกป่าทดแทนโดยเร็วเพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

ข้อเสนอแนะ ปลูกป่าและฟื้นฟูสภาพป่าเพื่อให้คืนสู่สภาพธรรมชาติดังเดิม โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม บริเวณที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลาย ควรจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ดำเนินการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน แก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ โดยใช้ “มาตรการและแนวทางการแก้ไข ปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้” ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ป่าอนุรักษ์

2) เขตพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ มีเนื้อที่ประมาณ 30,483 ไร่ หรือร้อยละ 15.94 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (โซน E) ตามมติคณะรัฐมนตรี (เรื่องการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากร และที่ดินป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ วันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535) กำหนดไว้เพื่อผลิตไม้และของป่า เพื่อการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้และประสานการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างทรัพยากรป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ

(1) เขตบำรุงรักษาสภาพป่า (หน่วยแผนที่ 121) มีเนื้อที่ประมาณ 15,691 ไร่ หรือร้อยละ 8.20 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าสมบูรณ์ อยู่ในเขตป่าเพื่อเศรษฐกิจ สภาพพื้นที่เป็นเนินเขาถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย

ข้อเสนอแนะ ป้องกันและรักษาสภาพป่าไม้ให้คงความสมบูรณ์ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากไม้และของป่าร่วมกันอย่างพอเพียงและยั่งยืน

(2) เขตฟื้นฟูสภาพป่า (หน่วยแผนที่ 122) มีเนื้อที่ประมาณ 806 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าสภาพฟื้นฟู อยู่ในเขตป่าเพื่อเศรษฐกิจ มีพื้นที่เป็นเนินเขาถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย

ข้อเสนอแนะ ปลูกป่าและฟื้นฟูสภาพป่าเพื่อให้คืนสู่สภาพธรรมชาติดังเดิม โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากไม้และของป่าร่วมกันอย่างพอเพียงและยั่งยืน

(3) เขตพื้นที่พุทธพยากรณ์ธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข (หน่วยแผนที่ 123) มีเนื้อที่ประมาณ 13,968 ไร่ หรือร้อยละ 7.31 ของเนื้อที่ตำบล พื้นที่ในเขตนี้อยู่ ภายใต้ข้อกำหนดให้เป็นป่าไม้เพื่อการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ และนำที่ดินมาใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรกรรม และเนื่องจากพื้นที่นี้มีความลาดชัน หรือบริเวณที่เป็นดินตื้นซึ่งไม่เหมาะสมต่อการเกษตร เมื่อฝนตกจึงมีโอกาสเกิดการชะล้างพังทลายของดิน ค่อนข้างสูงทำให้หน้าดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติสูญเสียไป นอกจากนั้น จะเกิดผลกระทบจากการทับถมของตะกอนดินที่ถูกพัดพามาในบริเวณตอนล่างของกลุ่มน้ำและแหล่งน้ำ

ธรรมชาติ จึงไม่ควรนำพื้นที่บริเวณนี้มาใช้ทางด้านการผลิตพืชเศรษฐกิจทั่วไป แต่ควรใช้พื้นที่นี้ปลูกไม้โตเร็วใน ลักษณะของสวนป่าเศรษฐกิจหรือป่าชุมชนของเกษตรกรในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ เนื่องจากพื้นที่ในเขตนี้ที่ดินถูกบุกรุกและจับจองเพื่อทำการเกษตรอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน จึงมีปัญหาเรื่องสิทธิทำกินของราษฎร ดังนั้นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ควรเร่งดำเนินการอบรมแนะนำให้ราษฎรในพื้นที่ได้เห็นความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าไม้และดำเนินโครงการเพื่อการเปลี่ยนระบบการปลูกพืชเศรษฐกิจ มาเป็นการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจแทน ส่วนบริเวณที่เป็นป่าเสื่อมโทรม ควรกำหนดมาตรการและแนวทางในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ดังกล่าวเพื่อใช้ในการเกษตร ควรปล่อยให้ป่ามีการฟื้นตัวตามธรรมชาติเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ต่อไป และควรกำหนดมาตรการเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำให้เหมาะสมเพื่อการทำการเกษตรแบบยั่งยืน

3) เขตพื้นที่คังสภาพป่าไม้นอกเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี (หน่วยแผนที่ 14) มีเนื้อที่ประมาณ 14,299 ไร่ หรือร้อยละ 7.48 ของเนื้อที่ตำบล สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันเป็นป่าสมบูรณ์ สวนป่าหรือไม้ละเมาะ แต่อยู่นอกเขตป่าตามกฎหมาย ส่วนใหญ่อยู่ใกล้แหล่งชุมชนมีขนาดเล็กเป็นที่สาธารณประโยชน์ ควรรักษาไว้ใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือจัดทำเป็นป่าชุมชน

ข้อเสนอแนะ ป้องกันและรักษาสภาพป่าไม้ให้คงความสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากไม้ และของป่าร่วมกันอย่างพอเพียงและยั่งยืน

6.3.2 เขตเกษตรกรรม มีเนื้อที่ประมาณ 51,237 ไร่ หรือร้อยละ 26.79 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรกรรม เขตนี้กำหนดขึ้นเพื่อการพัฒนาทางด้านการเกษตรเป็นหลัก เป็นเขตเศรษฐกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ในตำบล พื้นที่ในเขตมีทั้งบริเวณที่มีศักยภาพการผลิตสูงเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อการแข่งขัน และพื้นที่ที่มีศักยภาพการผลิตต่ำเหมาะสมน้อยทางการเกษตร เกษตรกรทำการเพาะปลูกเพื่อการดำรงชีพในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.2.1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (22) มีเนื้อที่ประมาณ 45,290 ไร่ หรือร้อยละ 23.68 ของเนื้อที่ตำบล เขตนี้เพาะปลูกโดยอาศัยน้ำฝน ดินมีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการเพาะปลูก พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับ ปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้น และไม้ผล และปลูกข้าวเพื่อการบริโภค

- เขตทำนาพื้นที่ดอน (หน่วยแผนที่ 22102) มีเนื้อที่ 8,505 ไร่ หรือร้อยละ 4.45 ของเนื้อที่ตำบล

ดินในเขตการใช้ที่ดินนี้เป็นชุดดินภูพาน (Pu) และชุดดินละหานทราย (Lah) ซึ่งเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย การระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในระดับต่ำ ปฏิกิริยาของดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย สำหรับการปลูกข้าว มีข้อจำกัด ด้านปริมาณธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดิน ซึ่งมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของข้าว ด้านปริมาณธาตุอาหารที่ดินสามารถดูดยึดและการปลดปล่อยธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ซึ่งจะมีผลทางอ้อมต่อการเจริญเติบโตของพืช และด้านค่าปฏิกิริยาของดินจะมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ ซึ่งมีผลสำคัญต่อขบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1. ปัญหาเนื้อดินมีความสามารถในการกักเก็บน้ำต่ำ พื้นที่มีการตัดแปลงพื้นที่ทำนา ทำให้เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำในระยะฝนทิ้งช่วง
2. ผลผลิตต่ำเนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ส่งผลให้ข้าวเจริญเติบโตได้ไม่สมบูรณ์และให้ผลผลิตต่ำ
3. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นสำคัญ จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1. แนวทางการจัดการเพื่อแก้ปัญหาเนื้อดินมีความสามารถในการกักเก็บน้ำต่ำ ได้แก่ จัดทำคันดินกักเก็บน้ำและปรับพื้นที่ ซึ่งมีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถ สนับสนุน ได้แก่ โครงการงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม-ดอน โดยมีกิจกรรมย่อยที่เกี่ยวข้อง คือ งานปรับปรุงแปลงนา ลักษณะที่ 1 งานขุดลอกแหล่งน้ำ งานทำทางลำเลียงในไร่นา และการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของคันดิน
2. การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลน ได้แก่ การจัดทำแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร
3. ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตจากการทำนาเป็นพืชชนิดอื่นที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ หรือส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานโดยรัฐสนับสนุนแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา รวมทั้งปัจจัยการผลิตอื่น ในรายที่เกษตรกรสมัครใจปรับเปลี่ยน
4. ให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารทางดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอด ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพของดินด้วยวัสดุปูน
5. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีวิธีการจัดการ ดังนี้

- ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อธาตุอาหารในดิน และส่งเสริมการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่า การวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกร การส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับ คำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง รวมถึงการส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี

- ส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับคำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มี ความจำเพาะเป็นรายแปลง โดยกรมพัฒนาที่ดิน สามารถจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงให้แก่ เกษตรกร ให้เกิดความเข้าใจในการเลือกใช้สูตรปุ๋ยและใส่ในอัตราที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการจัดการปุ๋ยรายแปลง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และ สารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล หายโศก สนับสนุนพื้นที่ดำเนินการ กลุ่มเกษตรกร และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ

- เขตปลูกพืชไร่ (หน่วยแผนที่ 222) มีเนื้อที่ 33,589 ไร่ หรือร้อยละ 17.56 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ในการทำเกษตรกรรมของตำบลวังตะเฒ่า ดินในเขตการใช้ที่ดินนี้เป็นชุดดินภูพาน (Pu) ชุดดินละหานทราย (Lah) และชุดดินปึกธงชัย (Ptc) ซึ่งเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในระดับต่ำ ปฏิกิริยาของดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อยสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ดินมีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกพืชไร่ เพาะปลูกโดยอาศัยน้ำฝน การใช้ประโยชน์ที่ดินที่สำคัญ ได้แก่ พืชไร่ผสม มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

(1) ควรส่งเสริมปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือ ปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ในอัตราส่วนที่เหมาะสม

(2) ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่ สนับสนุน/ให้ความรู้เรื่อง ชนิดพืชทางเลือก โดยนำระบบเกษตรกรรมยั่งยืนมาปรับใช้

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดิน ได้แก่

- 1) สนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
- 2) สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 3) ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก

- เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล (หน่วยแผนที่ 223) มีเนื้อที่ 3,196 ไร่ หรือร้อยละ 1.67 ของเนื้อที่ตำบล สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ดินร่วนปนทรายถึงดินทรายปนดินร่วน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกไม้ยืนต้น การใช้ที่ดินปัจจุบันส่วนใหญ่ปลูกไม้ยูคาลิปตัส รองลงมาได้แก่ มะม่วง ไม้ผลผสม ยางพารา หม่อน ไม้ยืนต้นผสม

6.3.2.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ (23) มีเนื้อที่ประมาณ 5,947 ไร่ หรือร้อยละ 3.11 ของเนื้อที่ตำบล เขตนี้เพาะปลูกโดยอาศัยน้ำฝน ดินมีความเหมาะสมน้อยสำหรับการเพาะปลูก

- เขตทำนาพื้นที่ดอน (หน่วยแผนที่ 23102) มีเนื้อที่ 338 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล เป็นการปลูกข้าวเพื่อบริโภคยังชีพ

ดินในเขตการใช้ที่ดินนี้เป็นชุดดินภูพาน (Pu) และชุดดินละหานทราย (Lah) และดินวังน้ำเขียว (Wk) ซึ่งเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย และเป็นดินตื้น การระบายน้ำดีถึงปานกลาง มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในระดับต่ำ ปฏิกิริยาของดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย สำหรับการปลูกข้าว มีข้อจำกัด ด้านปริมาณธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดิน

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1. ผลผลิตต่ำเนื่องจากพื้นที่ไม่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว สาเหตุจากดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน
2. ปัญหาเนื้อดินมีความสามารถในการกักเก็บน้ำต่ำ พื้นที่มีการตัดแปลงพื้นที่ทำนา ทำให้เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำในระยะฝนทิ้งช่วง
3. ปัญหาด้านทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นสำคัญ จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1. ให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารทางดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอด ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพของดินด้วยวัสดุปูน
2. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีวิธีการจัดการ ดังนี้
 - ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อดูธาตุอาหารในดิน และส่งเสริมการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่า การวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกร การส่งเสริม

การใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับ คำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง รวมถึงการส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี

- ส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับคำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง โดยกรมพัฒนาที่ดิน สามารถจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงให้แก่เกษตรกร ให้เกิดความเข้าใจในการเลือกใช้สูตรปุ๋ยและใส่ในอัตราที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการจัดการปุ๋ยรายแปลง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และ สารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช

- เขตปลูกพืชไร่ (หน่วยแผนที่ 232) มีเนื้อที่ 5,261 ไร่ หรือร้อยละ 2.75 ของเนื้อที่ตำบล
 - เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล (หน่วยแผนที่ 233) มีเนื้อที่ 348 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล
- ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1. ผลผลิตต่ำ สาเหตุจากดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน

2. ปัญหาด้านทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นสำคัญ จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1. ให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารทางดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอด ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพของดินด้วยวัสดุ ปูน

2. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีวิธีการจัดการ ดังนี้

- ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อธาตุอาหารในดิน และส่งเสริมการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่า การวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกร การส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับ คำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง รวมถึงการส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี

- ส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับคำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง โดยกรมพัฒนาที่ดิน สามารถจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงให้แก่

เกษตรกร ให้เกิดความเข้าใจในการเลือกใช้สูตรปุ๋ยและใส่ในอัตราที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการจัดการปุ๋ยรายแปลง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และ สารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช

6.3.3 เขตชุมชน ในพื้นที่ตำบลห้วยโศกจำแนกเป็น เขตชุมชนชนบท (หน่วยแผนที่ 32) มีเนื้อที่ประมาณ 3,996 ไร่ หรือร้อยละ 2.09 ของเนื้อที่ตำบล ซึ่งมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นหมู่บ้าน สถานที่ราชการ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และเส้นทางคมนาคม ซึ่งชุมชนส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นสวนผสมปะปนอยู่กับที่อยู่อาศัยหรือหมู่บ้าน ไม้ผลผสมและพืชสวนผสมอื่นๆ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้ดีขึ้นและกระจายอย่างทั่วถึง พื้นที่ที่เป็นไม้ผลผสมในหมู่บ้านควรพัฒนากระบวนการผลิตไม้ผลและพืชผัก โดยส่งเสริมการผลิตพืชปลอดสารพิษ เพิ่มศักยภาพการผลิตโดยปรับปรุงโครงสร้างของดิน ด้วยการปลูกพืชตระกูลถั่วในพื้นที่ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี ตลอดจนการพัฒนาระบบน้ำในไร่นาสนับสนุนการปลูกไม้ผล ปลูกพืชสวนผสม และพืชผัก ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ไร่นาสวนผสม เพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกรรายย่อย

6.3.4 เขตแหล่งน้ำ ในพื้นที่ตำบลวังตะเฒ่าแหล่งน้ำต่างๆ อยู่ทั้งในพื้นที่เขตป่าไม้ตามกฎหมายและนอกพื้นที่เขตป่าไม้ตามกฎหมาย มีเนื้อที่ประมาณ 2,461 ไร่ หรือร้อยละ 1.29 ของเนื้อที่ตำบลและแบ่งเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติและแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

ปัญหาในพื้นที่เขตนี้ ได้แก่ แหล่งน้ำเหล่านี้ตื้นเขิน ที่เกิดจากตะกอนดินไหลลงแหล่งน้ำ ทำให้ปริมาณการเก็บกักน้ำลดลง ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรงในระยะฝนทิ้งช่วงและในฤดูแล้งทั้งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคและน้ำสำหรับการทำการเกษตร

แนวทางการใช้ที่ดิน ดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่จัดสร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขิน และถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลองไม่ทิ้งขยะ หรือน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้มีจำนวนมากพอและการกระจายมากขึ้น เพื่อช่วยในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1.พัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

2.รณรงค์และส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

6.3.5 เขตพื้นที่เฉพาะ ในพื้นที่ตำบลห้วยโศกจำแนกเป็น เขตรักษาสมดุลเพื่อรักษาสีงแวดล้อม (หน่วยแผนที่ 65) มีเนื้อที่ประมาณ 2,046 ไร่ หรือร้อยละ 1.07 ของเนื้อที่ตำบล สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน ได้แก่ พื้นที่ลุ่ม อยู่บริเวณพื้นที่ลุ่มสะเทต พงษ์ธรรมชาติ พงษ์สลับไม้พุ่ม/ป่าละเมาะ

การจัดการที่ดินในอนาคต บริเวณพื้นที่ซึ่งเป็นที่สาธารณประโยชน์ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ควรมีการตรวจสอบ ป้องกันและดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกยึดครองพื้นที่ในเขตนี้ เพราะเป็น ที่สาธารณประโยชน์ และสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสำหรับการนำที่ดินมาใช้อย่างเกษตรกรรม ควรคงสภาพไว้เพื่อการรักษาสมดุลทางนิเวศต่อไป

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลวังตะเภา อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

เขตการใช้ที่ดิน		เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
1.เขตพื้นที่ป่าไม้		131,510	68.76
11 เขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์		86,728	45.35
111	เขตคุ้มครองสภาพป่า	43,958	22.98
112	เขตพื้นที่พุ่มสภาพป่า1	2,315	1.21
113	เขตพื้นที่พุ่มทรัพยากรธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข	40,455	21.15
12 เขตพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ		30,483	15.94
121	เขตบำรุงรักษาป่า	15,691	8.20
122	เขตพื้นที่พุ่มสภาพป่า2	806	0.42
123	เขตพื้นที่พุ่มทรัพยากรธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข	13,986	7.31
14 เขตคงสภาพป่านอกเขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี		14,299	7.48
2.เขตเกษตรกรรม		51,237	26.79
22 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง		45,290	23.68
22102	เขตทำนาพื้นที่ดอน	8,505	4.45
222	เขตปลูกพืชไร่	33,589	17.56
223	เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล	3,196	1.67
23 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ		5,947	3.11
23102	เขตทำนาพื้นที่ดอน	338	0.18
232	เขตปลูกพืชไร่	5,261	2.75
233	เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล	348	0.18
3.เขตชุมชน		3,996	2.09
32 เขตชุมชนชนบท		3,996	2.09

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน		เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
5.เขตแหล่งน้ำ		2,461	1.29
<i>51 เขตแหล่งน้ำในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย</i>		<i>965</i>	<i>0.50</i>
511	เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	726	0.38
512	เขตแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น	239	0.12
<i>52 เขตแหล่งน้ำนอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย</i>		<i>1,496</i>	<i>0.78</i>
521	เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	1,071	0.56
522	เขตแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น	425	0.22
6.เขตพื้นที่เฉพาะ		2,046	1.07
65	เขตรักษาสมดุเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม	2,046	1.07
รวม		191,250	100.00

6.3 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

หลังการวางแผนการใช้ที่ดินจะต้องจัดทำระบบการปลูกพืชขึ้นใหม่ โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมอย่างไร แสดงการเปรียบเทียบเป็นดัง ตารางที่ 6-3

เดือน ระบบเกษตร	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย	ธ.ค.
นาดอน (ข้าว)	พืชปุ๋ยสด				หอมมะลิ 105,เหนียว							
พืชไร่	มันสำปะหลัง, อ้อย,ข้าวโพด,สับปะรด											
	ปลูกพืชปุ๋ยสดแซมในแปลง											
ไม้ผล,ไม้ยืน	ยูคาลิปตัส,ยางพารา,ไผ่,มะม่วง,ลำไย, ไม้ผลผสม											

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ตารางที่ 6-3 ตัวอย่างการเปรียบเทียบระบบการปลูกพืชก่อนและหลังมีแผนการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	ระบบการปลูกพืชปัจจุบัน	ระบบการปลูกพืชหลังมีแผนการใช้ที่ดิน
เขตทำนาพื้นที่ดอน 22102, 23102	นาปี	นาปี/ปอเทือง/เกษตรผสมผสาน
เขตปลูกพืชไร่ 222, 232	มันสำปะหลัง, อ้อย, ข้าวโพด, สับปะรด	มันสำปะหลัง, อ้อย, ข้าวโพด, สับปะรด / ปลูกพืชปุ๋ยสดแซมในแปลง
เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล 223, 233	ยางพารา ยูคาลิปตัส สัก หม่อน ฝรั่ง, ลิ้นจี่ มะม่วง น้อยหน่า กัลยัม มะขาม ลำไย ฝรั่ง ขนุน	ยางพารา ยูคาลิปตัส สัก หม่อน ฝรั่ง, ลิ้นจี่ มะม่วง น้อยหน่า กัลยัม มะขาม ลำไย ฝรั่ง ขนุน / ปลูกพืชปุ๋ยสดแซมในแปลง / เกษตรผสมผสาน

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563

7.1.2 นำ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบลวังตะเฒ่าไปเสนอต่อ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเฒ่า เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายการมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

7.2.1 จำนวนกิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการในตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

7.2.2 จำนวนโครงการวิจัยร่วมกับส่วนราชการอื่นในตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

ดังตารางที่ 7-1 และ 7-2

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
เขตทำนาในที่ลุ่ม, ที่ดอน, เขตไม้ยืนต้นฯ	1. แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	487,200
เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำห้วยตะโก	2. จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม-ดอน	2,843,700
เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำห้วยตะโก	3. จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม-ดอน พร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	170,000
เขตทำนาในที่ลุ่ม, ที่ดอน, เขตไม้ยืนต้นฯ	4. จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	68,000
เขตทำนาในที่ลุ่ม, ที่ดอน, เขตไม้ยืนต้นฯ	5. ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	900
เขตทำนาในที่ลุ่ม, ที่ดอน, เขตไม้ยืนต้นฯ	6. ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	5,000
เขตทำนาในที่ลุ่ม, ที่ดอน, เขตไม้ยืนต้นฯ	7. ผลิตจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	297,500
เขตทำนาในที่ลุ่ม, ที่ดอน, เขตไม้ยืนต้นฯ	8. ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	1,800
เขตทำนาในที่ลุ่ม, ที่ดอน	9. การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทานฯ	340,000
เขตทำนาในที่ลุ่ม	10. รณรงค์เฝ้ากลบตอซัง	20,000
เขตทำนาในที่ลุ่ม, ที่ดอน, เขตไม้ยืนต้นฯ	11. พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์	49,000
เขตชุมชน, เขตเกษตร	12. พัฒนากลุ่มเกษตรกรโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	10,000
เขตทำนาในที่ลุ่ม, ที่ดอน, เขตไม้ยืนต้นฯ	13. การผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูก	120,000
เขตชุมชน, เขตเกษตร	14. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	4,000
เขตชุมชน, เขตเกษตร	15. การพัฒนาหมอดินอาสาและหมอดินน้อย	12,300
เขตทำนาในที่ดอน	16. จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-map	3,000,000

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานที่สนับสนุนในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน	กิจกรรมของหน่วยงานที่สนับสนุน
เขตทำนาในที่ลุ่ม,ที่ดอน,เขตไม่ย่นต้นฯ	1. แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	
เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำห้วยตะโก	2. จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม-ดอน	
เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำห้วยตะโก	3. จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม-ดอน พร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	
เขตทำนาในที่ลุ่ม,ที่ดอน,เขตไม่ย่นต้นฯ	4. จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	
เขตทำนาในที่ลุ่ม,ที่ดอน,เขตไม่ย่นต้นฯ	5. ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	
เขตทำนาในที่ลุ่ม,ที่ดอน,เขตไม่ย่นต้นฯ	6. ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	
เขตทำนาในที่ลุ่ม,ที่ดอน,เขตไม่ย่นต้นฯ	7. ผลิตจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	
เขตทำนาในที่ลุ่ม,ที่ดอน,เขตไม่ย่นต้นฯ	8. ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	
เขตทำนาในที่ลุ่ม,ที่ดอน	9. การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทานฯ	
เขตทำนาในที่ลุ่ม	10. รณรงค์ไถกลบตอซัง	
เขตทำนาในที่ลุ่ม,ที่ดอน,เขตไม่ย่นต้นฯ	11. พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์	
เขตชุมชน,เขตเกษตร	12. พัฒนากลุ่มเกษตรกรโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	
เขตทำนาในที่ลุ่ม,ที่ดอน,เขตไม่ย่นต้นฯ	13. การผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูก	
เขตชุมชน,เขตเกษตร	14. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	
เขตชุมชน,เขตเกษตร	15.การพัฒนาหมอดินอาสาและหมอดินน้อย	
เขตทำนาในที่ดอน	16. จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-map	

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอนองบัวระเหว แผน 4 ปี (ปี 2563-2566)

หน่วยงาน.....สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ.....

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย				รวม	งบประมาณ				รวม
			2563	2564	2565	2566		2563	2564	2565	2566	
	1.การบริหารน้ำ											
522	1.1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	24	20	20	20	84	487,200	406,000	406,000	406,000	1,705,200
	2. การปรับปรุงบำรุงดิน											
22102,23102	2.1 จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน	ไร่	4,250	-	-	-	4,250	2,843,000	-	-	-	2,843,000
22102,23102	2.2 โครงการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อม ปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	100	200	200	200	700	170,000	340,000	340,000	340,000	1,190,000
2	2.3 จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	ตัน	40	40	40	40	160	68,000	68,000	68,000	68,000	272,000
2	2.4 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	60	60	60	60	240	900	900	900	900	3,600
2	2.5 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	1,000	1,000	1,000	1,000	4,000	5,000	5,000	5,000	5,000	20,000
2	2.6 ผลิตจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	10	10	10	10	40	297,500	297,500	297,500	297,500	1,190,000
2	2.7 ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	120	120	120	120	480	1,800	1,800	1,800	1,800	7,200
2	2.8 การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน	ตัน	100	100	100	100	400	340,000	340,000	340,000	340,000	1,360,000
2	2.9 รมรงค์ไถกลบตอซัง	แปลง	1	1	1	1	4	20,000	20,000	20,000	20,000	80,000
2	2.10 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์	กลุ่ม	10	10	10	10	10	49,000	49,000	49,000	49,000	196,000
2	2.11 พัฒนากลุ่มเกษตรกรโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	ราย	100	100	100	100	100	10,000	10,000	10,000	10,000	40,000

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอนองบัวระเหว แผน 4 ปี (ปี 2563-2566) (ต่อ)

หน่วยงาน.....สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ.....

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย				รวม	งบประมาณ				รวม
			2563	2564	2565	2566		2563	2564	2565	2566	
	3. พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน											
52	3.1 ผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูก	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	400,000	120,000	120,000	120,000	120,000	480,000
	4. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน											
2,3	4.1 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	แห่ง	1	1	1	1	1	4,000	4,000	4,000	4,000	16,000
	5.การพัฒนาหมอดินอาสาและหมอดินน้อย											
	5.1 อบรมหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน	ราย	18	18	18	18	18	6,300	6,300	6,300	6,300	25,200
	5.2 อบรมหมอดินอาสาประจำตำบล	ราย	1	1	1	1	1	2,000	2,000	2,000	2,000	8,000
	5.3 ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ในโรงเรียน(หมอดินน้อย)	แห่ง	2	2	2	2	2	4,000	4,000	4,000	4,000	16,000
	6. พัฒนาพื้นที่เพื่อการสนับสนุนการปรับเปลี่ยน การผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map											
22102,23102	-จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	2,000	1,500	1,500	1,500	6,500	3,000,000	2,250,000	2,250,000	2,250,000	9,750,000
	รวม							7,428,700	3,924,500	3,924,500	3,924,500	19,202,200

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ

268/5 หมู่ที่ 14 ถนนชัยภูมิ-หนองบัวแดง ต.หนองบัวแดง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

โทรศัพท์ 044-124114 E-mail : cpm01@ladd.go.th